

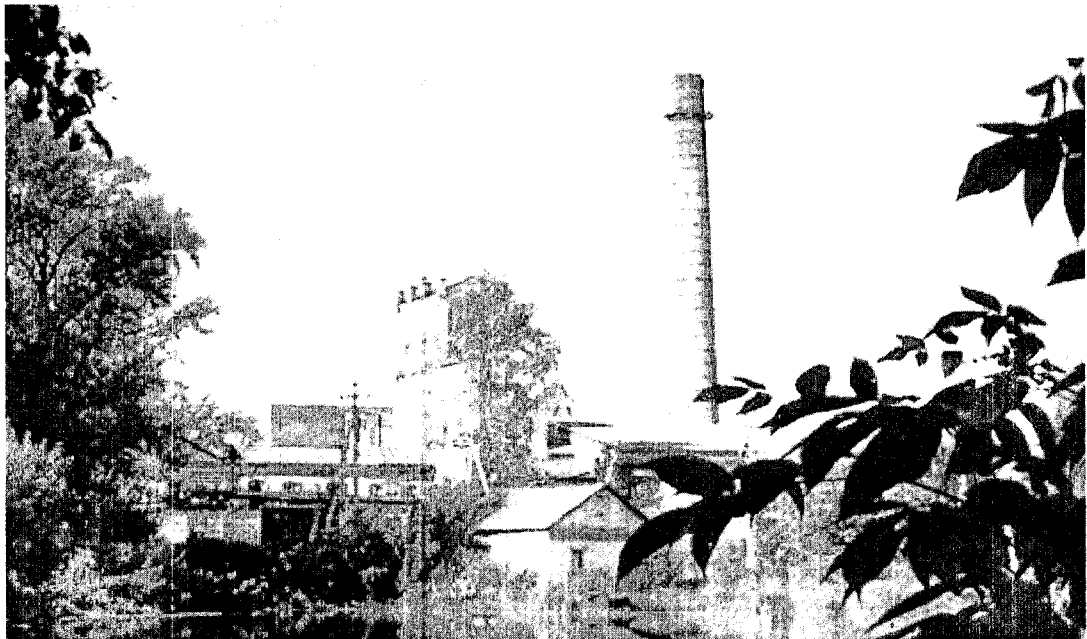
ДЕРЖАВНА АУДИТОРСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ

УПРАВЛІННЯ ПІВНІЧНО-СХІДНОГО ОФІСУ ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ В  
СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

від *14.07.2017*

№ *07-06/03*

**Аудиторський звіт  
державного фінансового аудиту діяльності  
Державного підприємства "Попівський  
експериментальний завод" за період з 01.01.2015 по  
31.03.2017 року**



СУМИ  
2017

## З М І С Т

<b>Зміст</b>	2
<b>I. Вступ</b>	4
1.1. Інформація про об'єкт аудиту та обґрунтування причин проведення аудиту.	5
<b>II. Результати аудиторських процедур</b>	9
2.1. Результати аналізу фінансово-господарської діяльності ДП "Попівський експериментальний завод"	9
2.2. Результати дослідження фінансово-господарської діяльності ДП "Попівський експериментальний завод"	16
2.2.1. Невизначеність з нормативно - правовими актами з питань регулювання власності та виробництва не створює умови для розвитку його виробництва.	16
2.2.2. Недоліки при управлінні витратами спричиняють їх необґрунтоване списання, що негативно впливає на результати діяльності Підприємства.	17
2.2.3. Неповний рівень завантаженості виробничих потужностей Підприємства не сприяє розширенню господарської діяльності та отриманню доходів.	24
2.2.4. Значні обсяги основних засобів ДП "Попівський експериментальний завод" є фактором ризику щодо можливого недостатньо ефективного їх використання, а значний знос виробничих фондів призводить до збільшення витрат на їх утримання.	28
2.2.5. Значні обсяги кредиторської та дебіторської заборгованості та недостатньо ефективна претензійно-позовна робота призводять до втрат доходів та збільшення витрат Підприємства.	33
2.2.6. Недоліки при управлінні витратами спричиняють їх необґрунтоване завищення, що негативно впливає на результати діяльності Підприємства.	41
2.2.7. Фактором ризику діяльності ДП «Попівський експериментальний завод» є надання послуг населенню по водопостачанню та водовідведенню за тарифами які не переглядалися з 2013 року.	41
2.3. Оцінка організації системи та стану внутрішнього контролю ДП «Попівський експериментальний завод».	43
<b>III. Висновки</b>	46
<b>IV. Рекомендації</b>	47
<b>V. Додатки</b>	48

У звіті представлено результати державного фінансового аудиту діяльності Державного підприємства "Попівський експериментальний завод" (далі – ДП "Попівський експериментальний завод" або Підприємство) за період з 01.01.2015 по 31.03.2017 року.

Аудиторське дослідження проведено на виконання п.2.10 Плану контрольно-ревізійної роботи Державної аудиторської служби України на ІІ квартал 2017 року та відповідно до Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2006 № 361 (далі Порядок № 361), і Методики проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 26.06.2014 № 728.<sup>1</sup> [1, 2]

Аудиторський звіт призначений для керівництва ДП "Попівський експериментальний завод", Державного концерну спиртової та лікеро-горілчаної промисловості, Міністерства аграрної політики та продовольства України та інших зацікавлених органів.

Підготовлено відділом контролю в аграрній галузі, екології та природокористування Управління Північно-східного офісу Держаудитслужби в Сумській області (Дубинкою Л.В., Тимошенко Л.Ю.). Керівник аудиту - заступник начальника відділу Дубинка Л.В.

---

<sup>1</sup> Тут і далі за текстом посилання на джерело інформації.

## I. ВСТУП

ДП "Попівський експериментальний завод" побудований в 1851 році поміщиком Остряньським, як Попівський спиртовий завод, з метою використання відходів виробництва для відгодівлі худоби. У 1920 році завод націоналізовано.

З 1960 року, виробництво спирту велося по трьох технологічних напрямках: із хлібо - картопляної сировини, меляси та цукру – сирцю.

В травні 1980 року завод переданий Українському науково-дослідному інституту спиртової промисловості Міністерства харчової промисловості СРСР в якості експериментальної бази з метою дослідно-промислового відпрацювання нових технологій і апаратури, створення та удосконалення нових видів харчових продуктів і добавок, а також комплексної переробки меляси по безвідходній технології на спирт і хлібопекарські дріжджі, виробництва соків і морсів. Крім виробництва спирту, завод займався розробкою і створенням експериментального та дослідного устаткування.

Проведено реконструкцію заводу та вдосконалено технології виробництва. Побудовано цех вакуумної ректифікації, встановлено новий брагоректифікаційний апарат БРУВАК, потужністю 3,0 тис. дал/добу спирту ректифікованого вищої очистки.

З 06.06.2003 підприємство знаходилось в стадії банкрутства і по грудень 2007 року виробництво спиртової продукції не проводилось. В грудні 2007 року завод відновив роботу, проте, пропрацював з перервами лише до квітня 2008 року через відсутність сировини та попиту на спирт ректифікований вищої очистки на внутрішньому ринку.

З 06.11.2009 Підприємство перейшло на випуск продукції в потоці (технічної рідини).

Організація роботи Підприємства носить нестабільний характер, безперервний цикл виробництва продукції не забезпечено.

Підприємство займалося виробничою діяльністю, а саме виробництвом флегмового компоненту ректифікації денатурованого (далі - ФКРД) з 06.11.2009 по 18.11.2009; з 24.12.2009 по 06.01.2010; з 08.08.2010 по 09.01.2011 року.

З 22.11.2014 по 14.12.2014 Підприємство здійснює виробництво компоненту добавки антидетонаційної до бензинів "КДА".

Фактично, за період аудиторського дослідження, Підприємство проводило виготовлення технічних рідин у потоці, а саме: компоненту добавки антидетонаційної для бензинів «КДА» розріджувача багатофункціонального, займалося роздрібною та оптовою торгівлею, збором та розподілом води. Вище наведені види діяльності передбачені Статутом ДП «Попівський експериментальний завод».

ДП «Попівський експериментальний завод» входить до складу Державного концерну спиртової та лікєро-горілочної промисловості України

(далі - Концерн "Укрспирт"), та входить до сфери управління Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Підприємство здійснює свою діяльність на підставі свідоцтва серії АОО № 451179 про державну реєстрацію юридичної особи, виданого державним реєстратором Конотопської районної державної адміністрації Сумської області 04.09.2002, номер запису 1613120000000222 зі змінами згідно свідоцтва серії АОО № 451367 від 26.10.2007, виданого у зв'язку зі зміною найменування юридичної особи.

Структура підприємства станом на 01.01.2017 складається з брагоректифікаційного відділення, механічної майстерні, електроцеху, цеху виробництва дріжджів, цеху по виробництву технічних рідин, апарату управління та структурних підрозділів непромислової групи.

З об'єктів соціальної сфери на балансі Підприємства знаходиться база відпочинку.

### **1.1. Інформація про об'єкт аудиту та обґрунтування причин проведення аудиту**

ДП "Попівський експериментальний завод" створений з метою реалізації виготовленої продукції, також ефективного використання державного майна шляхом запровадження нових технологій, форм організації виробництва, задоволення потреб у спирті, а також іншій продукції, надання населенню послуг по водопостачанню та водовідведенню, виходячи із виробничих можливостей і отримання на цій основі прибутку.

Статут ДП «Попівський експериментальний завод» (нова редакція) затверджений наказом Міністерства аграрної політики України від 14.07.2009 № 492 та зареєстрований державним реєстратором Конотопської районної державної адміністрації Сумської області 27.08.2009, номер запису 16131050019000222. Додаток А до Звіту. [3]

Статутний капітал Підприємства станом на 31.03.2017 становить 2927,8 тис. грн, що відповідає затвердженому Статуту, який є незмінним протягом періоду аудиторського дослідження.

Майно Підприємства становлять виробничі і невиробничі фонди, оборотні кошти, а також інші цінності, вартість яких відображається у самостійному балансі Підприємства. Майно підприємства є державною власністю і закріплюється за ним на праві господарського відання.

Підприємство є юридичною особою, має самостійний баланс, поточний та інші рахунки в установах банків, печатку зі своїм найменуванням та здійснює свою діяльність відповідно до Конституції України, законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, наказів Міністерства аграрної політики України, нормативно-правових актів, які видаються органами виконавчої влади, органами контролю, а також Статутом підприємства.

Ліцензій на виготовлення продукції: компонентної добавки антидетоннаційної для бензину «КДА» (код товару 38249097); розріджувача багатофункціонального (код товару 38140090), яке проводилось за період аудиторського дослідження підприємство не отримувало, на запит з даного питання т.в.о. директора Підприємства Шабан П.Б. пояснення не надав.

Запит в Додатку 2 до Звіту.

Дослідженням діяльності підприємства в сфері придбання, зберігання, використання прекурсорів встановлено, що Державним комітетом України з питань контролю за наркотиками підприємством отримано ліцензію на придбання, реалізацію (відпуск) використання прекурсорів за (списком 2 таблиці ІУ) «Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» серії АВ № 586770 термін дії з 07.10.2011 по 07.10.2016 року.

Також, Підприємство має ліцензію на централізоване водопостачання та водовідведення АГ № 578019 термін дії з 18.03.2013 по 18.03.2018, що видана Сумською обласною державною адміністрацією 18.03.2013 року. Попередня ліцензія серії АВ № 325924, термін дії якої становить з 18.02.2008 по 18.02.2013 року.

Підприємство має свідоцтво від 11.11.2013 №132 про належність Компоненту добавки антидетоннаційної для бензинів "КДА" до альтернативного палива, яке видане Державним агенством з енергоефективності та енергозбереження України та було дійсним до 11.11.2015 року.

В період аудиторського дослідження відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28.07.2010 № 672 «Про утворення Державного підприємства спиртової та лікєро-горілчаної промисловості» (далі постанова КМУ № 672) в частині проведення ліквідації Концерну «Укрспирт» та утворення на його базі ДП «Укрспирт», ДП «Попівський експериментальний завод» знаходиться в стані реорганізації, проте, заходи з виконання постанови КМУ № 672 ДП «Укрспирт» та Концерном «Укрспирт» відносно Підприємства не проводилися. [4]

З даного питання отримано пояснення т.в.о. начальника Шабан П.Б., яке додається.

(Запит та пояснення в Додатку 3 до Звіту).

### Інформація про Підприємство

Повне найменування	Державне підприємство "Попівський експериментальний завод"
Скорочене найменування	ДП "Попівський експериментальний завод"
Ідентифікаційний код	00375220
Керівник	Шабан Павло Борисович (05447) 51-1-91

Організаційно-правова форма за КОПФГ	державне підприємство
Місцезнаходження	Юридична та фактична адреси: Сумська область, Конотопський район с. Попівка, вул. Братів Ковтунів, 1, 41627
Основні види діяльності за КВЕД 2010:	20.41 Виробництво мила та мийних засобів, засобів для чищення та полірування; 20.59 Виробництво іншої хімічної продукції, н.в.і.у.  20.14 Виробництво інших основних органічних хімічних речовин; 20.42 Виробництво парфумних і косметичних засобів; 10.89 Виробництво інших харчових продуктів, н.в.і.у. 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля.

Метою діяльності Підприємства є реалізація виробленої продукції, а також ефективне використання державного майна шляхом запровадження нових технологій, форм організації виробництва, задоволення потреб у спирті, а також іншій продукції і наданні послуг, виходячи із виробничих можливостей і отримання на цій основі прибутку.

Предметом діяльності Підприємства є: сукупність виробничих, господарських, комерційних, торгово-посередницьких, постачальницько-збутових, фінансових і соціальних функцій, робіт і послуг, які використовуються в інтересах самих виробників та споживачів продукції.

Основними напрямками діяльності Підприємства є виробництво і реалізація власно виготовленої продукції, централізоване водопостачання та водовідведення та інші.

Підприємство здійснює організацію бухгалтерського обліку і облікової політики керуючись вимогами Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV (далі Закон №996), на підставі «Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» та Інструкції про його застосування, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 (із змінами) (далі наказ №291), Положення про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій і змін до деяких нормативно-правових активів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 19.12.2006 № 1213 (далі Наказ № 1213), положень (стандартів) бухгалтерського обліку (далі (П(С)БО), інструкцій та інших нормативних актів, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності та забезпечення своєчасного надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності. [5, 6, 7]

Рівень комп'ютеризації бухгалтерського обліку знаходиться на низькому рівні. Впроваджена бухгалтерська програма «М.Е.Дос» для формування

електронної звітності, підписання електронним цифровим підписом, шифрування, відправлення та отримання електронних документів, програма «Клієнт-банк» по всім відкритим банківським рахункам. Інші бухгалтерські операції, зокрема, щодо оборотів по контрагентах, наявності та руху матеріальних цінностей, нарахування заробітної плати працівникам, виписка рахунків та касових документів, ведуться в ручному вигляді на паперових носіях без застосування бухгалтерських програм.

Станом на 31.03.2017 на балансі Підприємства обліковується майно загальною залишковою вартістю 2348,0 тис. грн, в тому числі: основні засоби – 1597,0 тис грн (первісна вартість – 12133,0 тис. грн), інші необоротні матеріальні активи – 0 тис. грн, незавершені капітальні інвестиції 751,0 тис. гривень.

Середньооблікова штатна чисельність працівників Підприємства складала: за січень-грудень 2015 року – 50 осіб (із яких 7 осіб зовнішні сумісники), фонд оплати праці – 500,7 тис. грн; за січень-грудень 2016 року – 52 особи (із яких 3 особи зовнішні сумісники), фонд оплати праці – 1006,5 тис. грн; за січень-березень 2017 року – 57 осіб (із яких 1 особа зовнішній сумісник), фонд оплати праці – 283,6 тис. гривень.

Станом на 31.03.2017 ДП "Попівський експериментальний завод" має 9 поточних рахунків в банках: Сумська Ф ПАТ КБ «Приватбанк», м. Суми (кошти під арештом); Конотопська філія АБ Експрес-Банк» (кошти під арештом); СОДАТ «Райффайзен Банк Аваль», м. Суми (кошти під арештом); Райффайзен Банк Аваль, м. Київ (кошти під арештом); Конотопська філія АБ Експрес-Банк (кошти під арештом); КМФ АКБ «Укрсоцбанк», м. Київ (кошти під арештом); АТ «Укрсіббанк» (кошти під арештом); ПАТ «Мегабанк», м. Харків (кошти під арештом); ТББВ № 100118/0108 філії - Сумське обласне управління АТ «Ощадбанк».

Попередній аудит фінансово-господарської діяльності підприємства проведено Контрольно-ревізійним управлінням в Сумській області в 2008 році (аудиторський звіт від 31.05.2008 року).

Причинами проведення державного фінансового аудиту діяльності Державного підприємства "Попівський експериментальний завод" за період з 01.01.2015 по 31.03.2017 є виконання вимог п. 7 ст. 16 Закону України "Про управління об'єктами державної власності" від 21.09.2006 № 185-V (далі Закон №185-V), в частині здійснення органами Державної аудиторської служби України контролю за виконанням функцій з управління об'єктами державної власності та п. 3 Порядку № 361, виконання п. 2.10 Плану проведення заходів державного фінансового контролю Державної аудиторської служби України на II квартал 2017 року. [8, 1]

Аудит здійснено з метою оцінки ефективності та законності використання коштів і майна, інших активів, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю ДП "Попівський експериментальний завод" за період з 01.01.2015 по 31.03.2017 року.



## II. Результати аудиторських процедур

### 2.1. Результати аналізу фінансово-господарської діяльності Державного підприємства "Попівський експериментальний завод"

Проведеним дослідженням показників, що характеризують діяльність ДП "Попівський експериментальний завод" за досліджуваний період, встановлено наступне.

У досліджуваному періоді річна потужність Підприємства з виробництва продукції, технічних рідин у потоці становить 6650 тонн, при виробництві зазначеної продукції у 2015 році в кількості 26,1 тонн, у 2016 році – 891,8 тонн, протягом I кварталу 2017 року виробництво продукції не проводилось, відповідно коефіцієнт використання потужності складає 0,4 %, 13,0 % та 0 відсотків.

Діяльність Підприємства була збитковою, а саме: у 2015 році - сума збитків склала 497,0 тис. грн; у I кварталі 2017 року – 574,0 тис. гривень. Однак, у 2016 році діяльність Підприємства була прибутковою - чистий прибуток склав 530,0 тис. гривень.

В результаті виробничої діяльності Підприємства сукупні доходи зросли з 2146,0 тис. грн у 2015 році до 15880,0 тис. грн у 2016 році, тобто на 13734,0 тис. грн, або на 639,9 %.

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зріс на 13733,0 тис. грн або на 639,9 %, тобто з 2146,0 тис. грн у 2015 році до 15879,0 тис. грн у 2016 році; інші операційні витрати зросли у 2016 році на 907,0 тис. грн, або 261,7 %, а саме: з 561,0 тис. грн у 2015 році до 1468,0 тис. грн у 2016 році.

Найбільшу питому вагу в обсязі виробництва, як в 2015 році так і в 2016 році, займало виробництво компоненту добавки антидетоннаційної до бензинів "КДА" на суму 1803,6 тис. грн (26,1 тонн) та на суму 11631,2 тис. грн (777,0 тонн), відповідно, що складає у 2015 році від загального обсягу виробництва основних видів продукції 100 %, у 2016 році - 84,5 відсотків.

Протягом 2015 року виробництво розріджувача багатофункціонального не проводилося, у 2016 році виготовлено 114,9 тонн на суму 1803,6 тис. грн, або 15,5 % від виробництва основної продукції Підприємством.

Протягом 2016 року Підприємство займалося основним видом діяльності виробництвом КДА та розріджувача багатофункціонального лише 36 днів, протягом 2015 року підприємство основним видом виробництва продукції не займалося.

Протягом досліджуваного періоду додатковим видом діяльності Підприємства є безперервне надання послуг населенню с. Попівка по водопостачанню та водовідведенню. Зазначена інфраструктура залишилася з часу надання даних послуг працівникам Підприємства, які проживали в житловому фонді Підприємства, до передачі зазначеного майна на баланс місцевого органу самоврядування. Проте, в зв'язку із знаходженням свердловин та обладнання для подачі води та забезпечення водовідведення на території Підприємства, яке в першу чергу створено для забезпечення потреб основного

виробництва, Підприємство продовжує надавати послуги населенню. Надання послуг по водопостачанню та водовідведенню населенню є збитковим для Підприємства в зв'язку із не переглядом тарифів з 2013 року, про що зазначено в розділі 2.2.6 Звіту.

**Таблиця 1. Основні показники фінансово-господарської діяльності Підприємства за 2015 -2016 роки.**

Найменування показників	Од. виміру	Факт 2015	Факт 2016	Різниця	
				тис грн	%
Доходи, всього	тис. грн	2146,0	15880,0	13734,0	639,9
в т.ч.: чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	тис. грн	2146,0	15879,0	13733,0	639,9
інші операційні доходи	тис. грн	0	1,0	1,0	0
Витрати, всього	тис. грн	2736,0	14468,0	11732,0	428,8
в т.ч.: собівартість реалізованої продукції	тис. грн	1576,0	12332,0	10756,0	682,5
адміністративні витрати	тис. грн	599,0	668,0	69,0	11,5
витрати на збут	тис. грн				
інші операційні витрати	тис. грн	561,0	1468,0	907,0	61,7
Чистий прибуток (збиток)	тис. грн	-497,0	530,0		
Дебіторська заборгованість на кінець періоду	тис. грн	35,0	1145,0	1110,0	3171,4
Кредиторська заборгованість на кінець періоду	тис. грн	34266,0	33511,0	-755,0	-2,3

Сукупні витрати Підприємства у періоді, що аналізувався, не мали чітко визначеної тенденції. Так, у 2015 році вони склали 2736,0 тис. грн, що на 11732,0 тис. грн менше в порівнянні з 2016 роком (14468,0 тис. гривень). Коефіцієнт зростання сукупних витрат (Кс.в.) склав – 5,29, у зв'язку з тим, що у 2015 році виробництво продукції Підприємством на потужностях основного виробництва не здійснювалося.

Найбільшу питому вагу в структурі сукупних витрат займала собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), яка у 2016 році складала 12332,0 тис. грн, або 85,2 % всіх витрат. В 2015 році собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) складала 1576,0 тис. грн, або 57,6%, сукупних витрат.

Інші операційні витрати ДП "Попівський експериментальний завод" в структурі сукупних витрат у 2015 році займали 20,5 % (561,0 тис. грн), в 2016 році – 10,15 % (1468,0 тис. гривень). Їх обсяг збільшився на 907,0 тис. грн (2,62), порівняно з 2015 роком за рахунок ПДВ па списану м'яса в сумі 85,0 тис. грн, штрафів – 164,0 тис. грн, податків на обов'язкові платежі – 197,5 тис. гривень.

Адміністративні витрати в 2016 році становили 668,0 тис. грн, що на 69,0 тис. грн більше, ніж у 2015 році (599,0 тис. гривень). В структурі сукупних витрат адміністративні витрати становили: у 2015 році – 21,9 %; 2016 році – 4,6 відсотки.

Витрати на збут протягом досліджуваного періоду не проводилися.

В ході аналізу структури та динаміки активів Підприємства встановлено, що протягом 2015 – 2016 років відбувалися зміни, як в структурі, так і в загальній вартості активів.

Станом на 01.01.2015 загальна вартість активів становила 7564,0 тис. грн, на кінець року вона зменшилась до 6452,0 тис. грн, або на 1112,0 тис. грн, тобто коефіцієнт зростання склав – 0,853. Станом на кінець 2016 року вартість активів зменшилась на 623,0 тис. грн та становила 5829,0 тис. грн (коефіцієнт зростання – 0,903).

Дослідженням структури та динаміки дебіторської заборгованості ДП "Попівський експериментальний завод" встановлено, що довгострокова дебіторська заборгованість за період з 01.01.2015 по 31.03.2017 відсутня.

За останні два роки поточна дебіторська заборгованість зросла з 35,0 тис. грн до 1145,0 тис. гривень. Станом на 31.03.2017 поточна дебіторська заборгованість обліковується в сумі 1029,9 тис. гривень.

Найбільшою є заборгованість: ТОВ "Радіалгруп" за компонент добавки антидетоннаційної для бензинів «КДА» в сумі 335,96 тис. грн (виникла з вересня 2016 року); ТОВ "Кремоптторг" – 305,43 тис. грн за розріджувач багатофункціональний (виникла з листопада 2016 року); ТОВ "Арон Компані" - 129,5 тис. грн, за засіб проти обмерзання (виникла з березня 2017 року).

Підставою виникнення дебіторської заборгованості на Підприємстві є відпуск готової продукції без попередньої оплати, як передбачено умовами договорів. Детально дане питання висвітлено в розділі 2.2.5 Звіту.

Найбільшу питому вагу в структурі дебіторської заборгованості займає заборгованість за продукцію, товари, роботи, яка становить у 2016 році - 1087,0 тис. грн, або 94,9 % від загального обсягу дебіторської заборгованості, яка складає 1145,0 тис. грн; у 2015 році – заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги відсутня, загальна сума дебіторської заборгованості складає 35,0 тис. гривень. Слід відмітити, що вказана заборгованість збільшилася у 2016 році в порівнянні з 2015 роком на 1110,0 тис. грн, відповідно коефіцієнт зростання становить 32,71.

Протягом періоду, який досліджувався, довгострокові зобов'язання по бухгалтерському обліку Підприємства не обліковувалися.

Сума поточних зобов'язань станом на 01.01.2015 склала - 34881,0 тис.грн, на 01.01.2016 – 34266,0 тис.грн, на 01.01.2017 – 33511,0 тис. гривень.

Загальна сума поточних зобов'язань, як в 2015 році так і в 2016 році зменшувалась в порівнянні з попередніми роками, відповідно у 2015 році на 615,0 тис. грн (коефіцієнт зростання – 0,982), протягом 2016 року - на 755,0 тис. грн (коефіцієнт зростання – 0,978).

Значні обсяги зобов'язань є негативним фактором і свідчать про недостатню платоспроможність ДП "Попівський експериментальний завод".

Основну частку в структурі поточних зобов'язань складають:

- станом на 01.01.2015 - кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом становила 20140,0 тис. грн (57,7 % в структурі зобов'язань), яка протягом року зросла на 564,0 тис. грн, тобто, на кінець 2015 року становила 20704,0 тис. грн (60,4 % в структурі зобов'язань);

- за 2016 рік кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом зросла до 21571,0 тис. грн на 867,0 тис. грн, і склала 64,4 % в структурі зобов'язань.

Відповідно, коефіцієнти зростання зобов'язань склали у 2015 році – 1,028, у 2016 році 1,042.

Станом на 01.01.2017 із загальної суми кредиторська заборгованість, за розрахунками з бюджетом, складає 21571,0 тис. грн, з яких: акцизний збір - 15890,0 тис. грн (прострочена); ПДВ (загальний) - 4046,0 тис. грн (прострочена); податок на прибуток – 28,0 тис. грн (прострочена); інші податки – 1167,0 тис. грн (прострочена).

На 31.03.2017 кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом в порівнянні з 2016 роком зросла на 109,0 тис. грн (21680,0 тис. гривень).

Ведення Підприємством фінансово-господарської діяльності без своєчасного проведення розрахунків з бюджетом є наслідком застосування фіскальною службою штрафних санкцій та пені, що призводить до додаткових витрат, та свідчить про нестабільну роботу Підприємства.

Понад 28,6 % в структурі поточних зобов'язань на початок 2015 року займає кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги - 9990,0 тис. грн, яка зменшилась на кінець 2015 року на 643,0 тис. грн (9347,0 тис. грн), що відповідно сягає 27,3 % в структурі поточних зобов'язань. Протягом 2016 року поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги зменшилась на 1262,0 тис. грн і склала 8085,0 тис. грн, або 24,1 % в структурі поточних зобов'язань.

Станом на 31.03.2017 кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги в порівнянні з 2016 роком зменшилась на 1018,0 тис. грн (7067,0 тис. гривень).

Незважаючи на незначне зменшення сум зобов'язань у 2016 році в порівнянні з 2015 роком та у I кварталі 2017 року, їх наявність є наслідком недостатності обігових коштів Підприємства для погашення кредиторської заборгованості, в першу чергу, перед бюджетом та за товари, роботи, послуги.

Перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською означає, що Підприємство використовує кошти кредиторів в якості джерела фінансування своїх дебіторів, а інша частина грошей використовується Підприємством для фінансування своїх інших операцій.

**Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості** за період, що аналізувався, склав: 0,045 – за 2015 рік та 0,36 – за 2016 рік. Даний показник розраховується як співвідношення собівартості до середньорічної суми кредиторської заборгованості. Проведений розрахунок показує, скільки раз

компанія погасила свої зобов'язання перед постачальниками, підрядниками протягом періоду дослідження, отриманий коефіцієнт свідчить про низьку спроможність Підприємства з повернення боргів.

Протягом досліджуваного періоду кредитні ресурси банків Підприємство не залучало.

Власний капітал Підприємства станом на 01.01.2015 становив (-27317,0 тис. грн), на кінець року він зменшився на 497,0 тис. грн та склав (-27814,0 тис. гривень). За 2016 рік власний капітал збільшився на 132,0 тис. грн та становив (-27682 тис. гривень).

Тобто, **коефіцієнт зростання власного капіталу** в 2015 та 2016 роках становив 0, що свідчить про неспроможність Підприємства самостійно компенсувати понесені збитки та про відсутність власних джерел для свого фінансування.

Зареєстрований (пайовий) капітал ДП "Попівський експериментальний завод" протягом періоду, який досліджувався, залишався незмінним. Відповідно до Статуту Підприємства він становить 2927,8 тис. гривень.

Оцінкою ефективності управління ДП "Попівський експериментальний завод" проведеною за сукупністю коефіцієнтів, які характеризують прибутковість, платоспроможність та ліквідність, встановлено наступне.

**Коефіцієнт рентабельності активів**, який показує розмір чистого прибутку на одну гривню активів за 2016 рік складає -0,0863 (в 2015 році даний коефіцієнт дорівнює - 0), відповідно у 2016 році спостерігається незначний ріст темпів економічного зростання та розвитку Підприємства в основному за рахунок виробництва продукції.

Ступінь рентабельності активів Підприємства, яку забезпечує прибуток від основної виробничої діяльності, характеризує **коефіцієнт рентабельності сукупного капіталу**, який у 2015 році дорівнює 0, а у 2016 році показник зазначеного коефіцієнта зріс до 0,086, однак, оптимального значення (0,12-0,18) не досягнуто.

**Коефіцієнт рентабельності власного капіталу**, який показує частку чистого прибутку, яка припадає на 1 грн власного капіталу, за весь період аудиторського дослідження, не піднявся вище нульового показника, тобто, інвестиційна привабливість Підприємства значно погіршилась. Тобто, по даному коефіцієнту оптимального значення (від 0,13 до 0,24) не досягнуто, що свідчить про низьку інвестиційну привабливість Підприємства та низький рівень ефективності вкладення коштів у Підприємство.

**Коефіцієнт рентабельності діяльності** за 2015 рік має нульовий показник, а у 2016 році даний коефіцієнт зріс до 0,033. Зазначене свідчить про виробництва та збільшення прибутковості його діяльності.

Про значний моральний та фізичний знос основних засобів Підприємства свідчить щорічне збільшення **коефіцієнту зносу основних засобів**, який за 2015 рік становить 0,852, 2016 рік - 0,865.

**Коефіцієнт оновлення основних засобів** у 2015 році склав 0,088, у 2016 році - 0,006, що свідчить про низький рівень оновлення основних

засобів Підприємства, а щорічне зниження показника про відсутність дієвої інвестиційної політики, яка повинна спрямовуватися на оновлення матеріальної бази.

**Коефіцієнт оборотності активів** характеризує ефективність використання Підприємством наявних ресурсів та показує, наскільки зміни у наявних активах пов'язані зі змінами доходу (виручки) від реалізації. В 2015 році цей показник склав 0,31, а в 2016 році – 2,58, що свідчить про покращення ефективності використання основних фондів Підприємства.

**Коефіцієнт покриття, який** визначає співвідношення усіх поточних активів до поточних зобов'язань, і характеризує достатність оборотних засобів для погашення своїх боргів протягом року, у 2015 році склав 0,114, а у 2016 році знизився до 0,103, при оптимальному показнику даного коефіцієнта 1,0-1,5, що є свідченням несвоєчасної ліквідації боргів Підприємством. Тенденція щорічного зниження коефіцієнта покриття є негативною.

**Коефіцієнт загальної ліквідності** тотожний коефіцієнту покриття в зв'язку з відсутністю у Підприємства довгострокових зобов'язань та поточних забезпечень.

**Коефіцієнт абсолютної ліквідності** характеризує можливість Підприємства ліквідувати поточну заборгованість грошима, які є у нього в розпорядженні. Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності повинно бути в межах від 0,2 до 0,35, проте за період аудиторського дослідження зазначений коефіцієнт не піднявся вище нульової позначки. Тобто, Підприємство неспроможне ліквідувати поточну заборгованість грошовими коштами, які є у нього в розпорядженні.

**Коефіцієнт фінансової стійкості**, протягом досліджуваного періоду, дорівнює 0 показнику, в зв'язку з мінусовим показником власного капіталу на кінець 2015 року (- 27814,0 тис. грн), та у 2016 році (- 27682,0 тис. грн), що свідчить про нестійкий фінансовий стан Підприємства. Тому, необхідно розробити стабілізуючі заходи для покращення ситуації, якими можуть бути: скорочення поточних зобов'язань; збільшення джерел власного капіталу, додаткове залучення довгострокових засобів, орієнтованих на розширення виробництва.

**Коефіцієнт заборгованості**, при нормативному значенні 0,5 - 0,7, в 2015 році становив – 8,77, в 2016 році – 9,74, що свідчить про погіршення можливостей Підприємства по погашенню заборгованості.

Загальна оцінка ефективності управління Підприємством за фінансовими коефіцієнтами має за 2015 - 2016 роки - **незадовільний рівень**.

Таким чином, за результатами проведеного аналізу фінансово-господарської діяльності ДП "Попівський експериментальний завод" за сукупністю коефіцієнтів, що характеризують прибутковість активів, майновий стан, платоспроможність та ліквідність, встановлено, що у 2016 році в порівнянні з 2015 роком мало місце незначне покращення значення окремих коефіцієнтів, за рахунок виробництва продукції, однак, зазначене суттєво не вплинуло на покращення стану фінансово-господарської діяльності Підприємства. Аналіз діяльності в таблицях у Додатку 4 до Звіту).

Дослідженням питання дотримання встановленої законодавством процедури складання, затвердження фінансового плану та внесення змін до нього виявлено, що фінансові плани на підприємстві не складаються та не затверджуються органом, до сфери управління якого входить ДП «Попівський експериментальний завод». Вказане є порушенням ч. 1, 2 ст. 75 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами) (далі Господарський кодекс), в яких зазначено, що державне підприємство зобов'язане складати і виконувати річний фінансовий план на кожен наступний рік, протягом досліджуваного періоду. [9]

Аналогічна норма щодо здійснення господарської діяльності відповідно до фінансового плану визначена і п. 8.1 Статуту Підприємства. [3]

Також, зазначеним порушено вимоги Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затверджено наказом Міністерства економіки України від 21.06.2005 № 173 (у період чинності) (далі Порядок 173), та Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.03.2015 № 205 (далі Порядок 205). [10, 16]

Виконання фінансового плану здійснюється державним підприємством безпосередньо у процесі господарської діяльності.

Не складання та не затвердження фінансових планів підприємства є позбавленням органів, уповноважених управляти державним майном або корпоративними правами держави, здійснювати державний контроль за діяльністю підприємства та використанням прибутку державним підприємством, що призводить до менш ефективного використання своєї власності.

Порушення допущено т.в.о. директора Шабаном П.Б. (з 17.01.2013 по теперішній час, наказ про призначення від 17.01.2013 № 31-к), який відповідно до п. 10.6.8 Статуту Підприємства повинен подати на затвердження органу управління майном річний фінансовий план Підприємства, організувати його розробку та виконання. [3]

На питання про причину відсутності складених та затверджених належним чином фінансових планів т.в.о. директора Підприємства Шабан П.Б. пояснив, що у зв'язку з тим, що ДП "Попівський експериментальний завод" тривалий час не займається виробничою діяльністю і неможливістю визначення перспектив відновлення та обсягів виробництва фінансові плани на 2015, 2016, 2017 роки не розроблялися і не затверджувалися.

Аналогічне пояснення надане економістом Підприємства Осипенко Н.О. (Запити та пояснення в Додатках 5, 6 до Звіту)

## **2.2. Результати дослідження фінансово - господарської діяльності ДП "Попівський експериментальний завод"**

### **2.2.1. Невизначеність з нормативно - правовими актами з питань регулювання власності та виробництва не створює умови для розвитку його виробництва.**

Протягом періоду, який підлягав аудиторському дослідженню, заходи з виконання постанови КМУ № 672 в частині проведення ліквідації Концерну «Укрспирт» та утворення на його базі ДП «Укрспирт», та реорганізації ДП «Попівський експериментальний завод», ДП «Укрспирт» та Концерном «Укрспирт» відносно Підприємства не проводилися. [4]

Підприємство не має державного замовлення на виробництво продукції.

Для отримання дозволу, на пропуск (запуск виробництва продукції), на письмові запити Підприємства до Концерну "Укрспирт" отримувало листи щодо надання дозволу на пропуск Підприємства, концерн дозволяв пропуск виробництва "Компоненту добавки антидетонаційної для бензинів "КДА", а також "Розріджувача багатофункціонального" за умови щодобової продуктивності не менше 24,2 тонн.

Лист у 2017 році підписаний Головою ліквідаційної комісії Концерну "Укрспирт" І.А. Ільчишиним.

В березні 2016 року ДП "Укрспирт" на запит Підприємства щодо дозволу на пропуск, отримано письмову відповідь: "Відповідно до постанови Кабінету міністрів України від 28.07.2010 № 672 "Про утворення Державного підприємства спиртової та лікєро-горіельчаної промисловості "Укрспирт" здійснюється реорганізація спиртової галузі країни шляхом приєднання спиртових заводів до ДП "Укрспирт" і шляхом виділу майна, з використанням якого виготовляється підакцизна продукція та передачі такого майна до ДП "Укрспирт".

ДП "Попівський експериментальний завод" включено до переліку державних підприємств та об'єднань спиртової та лікєро-горіельчаної промисловості, що належить до сфери управління Міністерства аграрної політики та продовольства України і підлягають реорганізації шляхом виділу майна, з використанням якого виготовляється підакцизна продукція та передачі такого майна до ДП "Укрспирт".

За даними, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, ДП «Попівський експериментальний завод» є окремою юридичною особою, засновником якої є Міністерство аграрної політики та продовольства України.

Враховуючи вищевикладене у ДП «Укрспирт» відсутні повноваження щодо надання дозволу на пропуск ДП «Попівський експериментальний завод».

Інших листів, та розпорядчих документів щодо діяльності Підприємства, за виключенням звітування про результати діяльності до аудиту не надані.



У періоді, що підлягав аналізу Підприємство жодних внесків на утримання апарату концерну «Укрспирт», ДП «Укрспирт» Міністерству аграрної політики та продовольства України не нараховувало та не сплачувало.

Недостатнє здійснення державного контролю з боку Міністерства аграрної політики та продовольства України за діяльністю Підприємства, використанням ним прибутку призводить до менш ефективного використання Підприємством своєї власності.

Будь - які нормативні, розпорядчі документи концерну «Укрспирт», які б стосувалися виконання ним своїх основних завдань по відношенню до Підприємства, що знаходився у його підпорядкуванні (забезпечення виробництва, фінансування нових технологій, пошук інвесторів та ринків збуту продукції), на Підприємстві відсутні (до дослідження не надані).

Відповідно пояснення т.в.о. директора Шабан П.Б., наданого на запит, щодо заходів з виконання Постанови КМУ № 672 ДП «Попівський експериментальний завод» протягом періоду, який підлягав аудиторському дослідженню, то ніяких наказів та директив з виконання зазначеної постанови від Міністерства аграрної політики та продовольства України, а також концерну «Укрспирт» не надходило. [4]

(Запит та пояснення в Додатку 3 до Звіту).

**Відповідно, невизначеність з нормативно - правовими актами з питань регулювання власності та виробництва не створює умови для розвитку та стабільної роботи Підприємства.**

### **Внутрішні фактори ризику, які негативно вплинули на ефективність діяльності ДП «Попівський експериментальний завод»**

**2.2.2. Недоліки при управлінні витратами спричиняють їх необґрунтоване списання, що негативно впливає на результати діяльності Підприємства.**

Обліковою політикою ДП «Попівський експериментальний завод», затвердженою наказом «Про облікову політику підприємства» від 08.01.2014 № 1 т.в.о. директора ДП «Попівський експериментальний завод» Шабана П.Б. (далі наказ про облікову політику) передбачено, що облік витрат здійснюється з використанням рахунків класу 8 «Витрати за елементами» та 9 «Витрати діяльності», відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318 (далі – Положення (стандарт) 16 «Витрати»). [11. 17]

Витрати розподіляються за основними видами господарської діяльності.

При калькулюванні собівартості продукції (послуг) ДП «Попівський експериментальний завод» керується Методичними рекомендаціями з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції спиртової промисловості з урахуванням Положень (стандартів) бухгалтерського обліку,

затвердженими Першим заступником голови департаменту продовольства Міністерства аграрної політики України 20.10.2003 року.

При цьому, слід зазначити, що у наказі про облікову політику не визначено, що є конкретним об'єктом витрат, не встановлено перелік і склад змінних загальновиробничих послуг, не визначена база розподілу загальновиробничих витрат, що не відповідає вимогам пунктів 11, 12, 13, 14, 16 Положення (стандарту) 16 «Витрати». [11, 17]

Т.в.о. директора Шабан П.Б. пояснення з даного питання, в ході аудиторського дослідження не надав.

(Запит в Додатку 7 до Звіту)

На Підприємстві необхідно поквартально складати розрахункову калькуляцію собівартості «Компонент добавки антидетоннаційної для бензинів» (КДА), тарифи на послуги (оренда, зберігання, фасування, переробка давальницької сировини), проте вони щоквартально не складаються, до аудиторського дослідження надано лише калькуляції: вартості зберігання (технічної рідини) на ДП «Попівський експериментальний завод» (розрахунковий період-місяць), яка затверджена в.о. директора Поповим В.Ю. 31.05.2010; вартості проведення зважування автомобілів на автомобільних вагах Підприємства, які затверджені в липні 2015 року та 01.10.2015 т.в.о. директора Шабаном П.Б.; вартості проживання в приїжджій Підприємства, затверджена 28.02.2015 року т.в.о. директора Шабаном П.Б.

До аудиторського дослідження не надано розрахункові калькуляції собівартості послуги оренди приміщень Підприємства, в т.ч.: ФОП Приходько Н.А., ФОП Шоркін Р.О., про що зазначено нижче по тексту аудиторського звіту, також фасування та переробки давальницької сировини.

Розрахункова калькуляція та звіти про фактичну калькуляцію підписано від імені керівника та економіста Підприємства.

Віднесення на собівартість витрат з оплати вартості спожитої електроенергії та природного газу проводиться шляхом розподілення даних витрат відповідно до Розшифровки про розхід електроенергії по ДП «Попівський експериментальний завод», які складаються кожного місяця на підставі актів про обсяги переданої споживачу (спожитої споживачем) електричної енергії.

Відповідно до бухгалтерських документів виробництво продукції ДП «Попівський експериментальний завод» протягом 2015 року, а саме технічної рідини в потоці не здійснювалося, за виключенням виготовлення компонентної добавки антидетоннаційної до бензинів «КДА» з ОМП-А в кількості 26090 кг (згідно рецептури). В березні 2015 року виготовлено з ОМП-А, документ 01/06-03-15 06.03.2015 КДА в кількості 26090 кг (32987 л.), при цьому потужності основного виробництва при виготовленні продукції задіяні не були, так як приготування відбувалося в цеху технічних рідин і передано в склад готової продукції. (Запит та пояснення т.в.о. директора підприємства Шабана П.Б. в додатку 8 до звіту).

При цьому, в порушення Галузевої методики нормування питомих витрат паливо-енергетичних ресурсів у харчовій та переробній промисловості,

затвердженої Державним департаментом виробництва від 25.12.2006 загальновиробничі норми питомих витрат палива, теплової та електричної енергії на 2015, 2016 та 2017 роки, затверджені керівником ДП «Попівський експериментальний завод», проте, не погоджені Концерном «Укрспирт». [13]

В частині списання сировини та допоміжних матеріалів на виробництво без фактичного виробництва продукції порушень ч. 2 ст. 15 Господарського Кодексу України, де передбачено, що застосування стандартів чи їх окремих положень є обов'язковим для суб'єктів господарювання, якщо на стандарти є посилання в технічних регламентах, п. 4.1 Типового технологічного регламенту одержання м'ясно-спиртової бражки і пресованих хлібопекарських дріжджів № ТТР 000032744-3508-2005, що розроблений Українським науково-дослідним інститутом спирту і біотехнології продовольчих продуктів, затверджений заступником голови Державного департаменту продовольства Яницьким В.В., узгоджений першим заступником голови Державного концерну «Укрспирт» Сосницьким В.В. (далі – технологічний регламент), де передбачено норми витрат м'яса на виробництво 1000 дал спирту етилового не виявлено. [9]

Проте, в період аудиторського дослідження проведено списання на збитки Підприємства вартість незавершеного виробництва на загальну суму 506,6 тис. гривень.

Так, відповідно до лабораторно-виробничого журналу та до Виробничого звіту про хід ректифікації, використання сировини, станом на 01.01.2015 залишилося незавершене виробництво (м'яса фізична) в кількості 272280 кг (висхідна 280322 кг у перерахунку на умовний цукор 125529 кг).

Дослідити питання щодо часу закладки зазначеної сировини та допоміжних матеріалів, яка обліковується станом на 01.01.2015, як незавершене виробництво, не представляється можливим, так як відповідно Ухвали «Про надання дозволу на обшук» слідчого судді Ковпаківського районного суду м. Суми по справі №592/2307/15-к провадження № 1-кк/592/677/15, розглянуто клопотання старшого слідчого другого відділу кримінальних розслідувань ГУ Міндоходів у Сумській області Іванченка М.М., та надано дозвіл на проведення обшуку в адміністративних, складських та господарських приміщеннях ДП «Попівський експериментальний завод», право власності на які зареєстровано за державою в особі Міністерства аграрної політики України.

Мотиви застосування клопотання про надання дозволу на обшук – у зв'язку з неможливістю в будь-який інший спосіб підтвердити вищевикладені обставини або їх остаточно спростувати.

Речі та документи, для виявлення та вилучення яких проводиться обшук: первинні документи бухгалтерського і податкового обліку за період з 01.11.2014 по 26.02.2015, незаконно виготовлених піддакцизних товарів, комп'ютерної техніки, чорнових записів про обставини вчинення кримінального правопорушення, знаряддя вчинення кримінального правопорушення, а також інші документи та предмети, які свідчать про вчинення службовими особами Підприємства кримінального правопорушення, пов'язаного з незаконним виготовленням піддакцизних товарів.

(Копія Ухвали та протоколу обшуку з переліком вилучених документів Додатку \_\_\_ до звіту).

Так, 26.04.2016 комісією Підприємства, у складі: голови комісії Лецика В.М. та членів комісії: в.о. головного технолога Попова В.Ю., завідувача виробничої лабораторії Дубовик Н.І., бухгалтера Спицької Н.М., в.о. хіміка по сировині Будник Л.В., головного механіка Габуєва З.О., проведено обстеження та інвентаризацію залишків сировини на виробництві.

При обстеженні виявлено в наявності антисептовану мелясу: антисептор № 1 – 33,4 м<sup>3</sup>; антисептор № 2 та антисептор № 3 – порожні, напірний чан: V = 11,3 м<sup>3</sup>.

Комісією зафіксовано, що меляса в антисепторі та напірному чані темного кольору, густа, має неприємний різкий запах. Також, спостерігається сильне зараження мелясного середовища спороносною мікрофлорою, нітритоутворюючими бактеріями та лейконостоком. Вміст цукру - 0. Згідно акту інвентаризації від 01.04.2016 в антисепторі знаходилось 36,463 т меляси, цукристістю 46,104 %, що в перерахунку на цукор становить 16,811 т; у напірному чані, згідно обліку, знаходиться 12,3 т меляси, цукристістю 46,106 % в перерахунку на цукор 5,671 тонн.

Комісія вирішила, що антисептована меляса прийшла в непридатність для подальшої переробки, так як не підлягає довготривалому зберіганню, та рекомендувала її списати та утилізувати шляхом злиття в каналізацію.

Крім зазначеного, згідно акту інвентаризації від 01.04.2016 в бродильних чанах знаходилось 132,8 т меляси, цукристістю 46,103 %, що в перерахунок на цукор становить 61,225 т; у дріжджегенераторах згідно обліку знаходилось 11,844 т меляси, цукристістю 46,105 %, в перерахунку на цукор 5,46 т, у передаточному збірнику знаходилось 2,78 т меляси, цукристістю 46,043 %, що в перерахунку на цукор 1,28 тонн.

Комісія вирішила, що недоцільно у подальшому здійснювати перегонку вказаної бражки і рекомендує злити її в каналізацію.

Висновок комісії: провівши обстеження стану незавершеного виробництва комісія рекомендує списати та злити в каналізацію антисептовану мелясу та бражку (з антисептора, напірного чану, дріжджегенераторі, бродильних та передаточного чані) в перерахунку на мелясу загальною кількістю 196,187 т, цукристістю 46,10%, що в перерахунку на цукор становить 90,447 т, вихідна меляса 201,979 т, цукристість 44,78 відсотків.

Даний акт затверджений т.в.о. директора ДП "Попівський експериментальний завод" Шабан П.Б. 26.04.2016 року.

До аудиторського дослідження надано Розрахунок списання сировини, меляси в незавершеному виробництві по акту за квітень 2016 року, відповідно до якого, сума списання меляси в незавершеному виробництві з допоміжними матеріалами складає 385 4 тис. грн в т.ч. ПЛР 64 2 тис. гривень.

В квітні 2016 року проведено господарські операції зі списання з незавершеного виробництва меляси та допоміжних матеріалів, які відображено по бухгалтерському обліку за дебетом субрахунку 949 "Інші витрати операційної діяльності", кредитом 23 "Виробництво" в сумі 321,1 тис. грн, за

дебетом 949 "Інші витрати операційної діяльності" в кредит субрахунку 641 "Розрахунки з податками" в сумі 64,2 тис. гривень. На дебет 441 субрахунку "Прибуток нерозподілений" з кредиту 949 "Інші витрати операційної діяльності" списано загальну суму 385,4 тис. гривень.

Відповідно акта - розрахунку від 12.02.2016, затвердженого директором ДП "Попівський експериментальний завод" Шабан П.Б., на виконання розпорядження директора заводу № 1 від 01.02.2016 "Про списання меляси з незавершеного виробництва", комісія в складі: голови комісії Попова В.Ю., членів комісії: головного інженера заводу Лецик В.М., начальника виробничої лабораторії Дубовик Н.І., головного механіка Габуєва З.О., склала акт про пошкодження комунікацій у виробництві, за час коли виробничі цехи були опломбовані силовими структурами, до 19.01.2016, стався витік бражки.

В незавершеному виробництві залишки рахуються в мелясі, у перерахунку з бражки витік меляси становить 61721 кг (вихідна 63546 кг в перерахунку на умовний цукор 28456 кілограм).

Бражку з вмістом меляси в кількості 63546 кг по ціні 1,59 грн за 1 кг, на суму 101038,14 грн, ПДВ 20 % - 20207,63 грн, разом 121245,77 грн, 20.01.2016 замито і злито в каналізацію. За висновком комісії: рекомендовано директору заводу затвердити акт на списання меляси з балансу ДП "Попівський експериментальний завод".

В лютому 2016 року проведено господарські операції зі списання з незавершеного виробництва меляси, які відображено по бухгалтерському обліку за дебетом субрахунку 949 "Інші витрати операційної діяльності", кредитом 231 "Виробництво" в сумі 101,0 тис. грн, за дебетом 949 "Інші витрати операційної діяльності" в кредит субрахунку 641 "Розрахунки з податками" в сумі 20,2 тис. гривень. По дебету 441 субрахунку "Прибуток нерозподілений" з кредиту 949 "Інші витрати операційної діяльності" списано загальну суму 121,2 тис. гривень.

Таким чином, в порушення п. 6, п. 14 Положення (стандарт) 16 «Витрати», списано на виробництво мелясу та допоміжні матеріали без виробництва продукції.[17]

В ході аудиторського дослідження розпорядчих та інших документів, керівництва Підприємства, до Міністерства аграрної політики і продовольства України. Корпорації «Укрспирт», силових структур, щодо вирішення питання запуску виробництва, з метою переробки сировини та допоміжних матеріалів, що тривалий час знаходяться в стані незавершеного виробництва не надано.

На запит т.в.о. директора Підприємства Шабан П.Б. щодо не проведення виробничої діяльності протягом 2015 року та в окремі періоди 2016 року надано пояснення, що Підприємство не здійснювало виробничу діяльність із-за скрутного фінансового стану, який було визвано непорозумінням з державними органами та силовими структурами, а інколи і перешкоджання останніх в роботі Підприємства.

Проте, документального підтвердження зазначених фактів до аудиту не надано.

Крім зазначеного необхідно відмітити, що станом на 01.01.2015 по розрахунках за енергоносії (електроенергія та газопостачання) обліковується дебіторська заборгованість по розрахунках за електроенергію з Конотоп РЕМ ПАТ «Сумиобленерго» в сумі 9,8 тис.грн, за газопостачання кредиторська заборгованість перед ТОВ ТРАС-ГАЗ БЮРО м. Київ в сумі 938,5 тис.гривень. Станом на 01.01 2016 року кредиторська заборгованість перед Конотоп РЕМ ПАТ «Сумиобленерго» - 1,7 тис.грн, за газопостачання кредиторська заборгованість перед ТОВ ТРАС-ГАЗ БЮРО м. Київ в сумі 76,0 тис.гривень.

Враховуючи зазначене, на кінець 2015 року стан розрахунків Підприємства за енергоносії не міг вплинути на виробництво продукції та можливість забезпечити переробку незавершеного виробництва.

**Таким чином, неприйняття посадовими особами Підприємства управлінських рішень щодо забезпечення своєчасної переробки незавершеного виробництва, сировина (м'яса) з допоміжними матеріалами, від тривалого зберігання прийшла в непридатність для виробництва продукції та була утилізована в 2016 році на загальну суму 506,6 тис.гривень.**

Дослідженням формування собівартості продукції та її впливу на отримання Підприємством доходу від реалізації виробленої продукції проведено вибірково за 3 квартал 2016 року.

Відповідно Звіту про фактичну калькуляцію собівартості виробленої продукції - КДА за III квартал 2016 року підписаного т.в.о. директора Підприємства Шабаном П.Б. та економістом Підприємства Осипенко Н.О., фактично у III кварталі 2016 року виготовлено 172049 кг зазначеної продукції, виробнича собівартість якої склала 15,04 грн/кг, повна собівартість 17,90 грн/кг. При повній собівартості виготовленої продукції 17,90 грн/кг у звіті затверджено оптову ціну, в сумі 16,16 грн, що на 1,74 грн нижче повної собівартості одного кілограма виготовленої продукції. З урахуванням ПДВ відпускна ціна продукції КДА склала 19,39 грн за кілограм.

(Звіт про фактичну калькуляцію собівартості виробленої продукції в Додатку 10 до звіту)

Дослідженням достовірності та обґрунтованості проведених Підприємством витрат на виготовлення зазначеної продукції у 3 кварталі 2016 року, виявлено, що вони відповідають вимогам Положення (стандарт) 16 «Витрати». [17]

Відповідно Звіту про фактичну калькуляцію собівартості реалізованої продукції - КДА за 3 квартал 2016 року Підприємством реалізовано 370093,33 кг, відпускна ціна реалізованої продукції склала 19,39 грн/кілограм. (Звіт про фактичну калькуляцію собівартості реалізованої продукції в Додатку 11 до звіту).

В ході дослідження встановлено, що готову продукцію КДА виготовлену в 3 кварталі 2016 року в кількості 172,0 тонн реалізовано Підприємством за цінами, нижчими її собівартості (розрахунково) на загальну суму 299,4 тис.грн, крім того не нараховано та не сплачено ПДВ 59,9 тис грн, усього на загальну суму 359,2 тис. гривень.

Таким чином, Підприємством недоотримано коштів від реалізації готової продукції за цінами нижчими за її собівартість, що призвело до втрат доходів (розрахунково) на загальну суму 259,2 тис.грн, чим недоотримано вимоги ст. 42 Господарського кодексу України. [9] Зазначене вплинуло на зменшення чистого прибутку Підприємства у 2016 році.

(Інформація про реалізацію КДА в Додатку 12 до Звіту).

На запит т.в.о. директора Підприємства Шабан П.Б. щодо реалізації продукції нижче її собівартості пояснення не надано.

(Запит в Додатку 13 до звіту).

При дослідженні правомірності проведених витрат паливно-енергетичних ресурсів підприємством, до аудиту надано Загальновиробничі норми питомих витрат палива, теплової та електричної енергії на 2015, 2016, 2017 роки на ДП "Попівський експериментальний завод", виконавець головний інженер Підприємства, які затверджені (на кожен рік) керівником Підприємства, проте не погоджені концерном "Укрспирт". Норми розроблено відповідно "Галузевої методики нормування питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів у харчовій та переробній промисловості" затвердженої Державним департаментом виробництва України від 25.12.2006 року.[13]

Співставленням затверджених норм із фактично спожитою електроенергією та газом, (розрахунково) виявлено перевищення норми споживання енергоносіїв на виробництво КДА та розріджувача багатофункціонального за 2016 рік. Перевищення норм споживання електроенергії допускається при виготовленні основної продукції підприємства, в результаті нестабільної його роботи. Незабезпечення непереривності циклу виробництва тягне за собою додаткові технологічні процеси та відповідно додаткове споживання електроенергії.

Так, у 2016 році зверх нормативне споживання електроенергії на виробництво КДА склало 12986 кВт.год на суму 27,6 тис.грн (в т.ч. ПДВ 4,6 тис.грн), на виробництво багатофункціонального розріджувача 6160 кВт.год на суму 13,1 тис.грн (в т.ч. ПДВ 2,2 тис.грн). Загальна сума непродуктивних витрат – 40,7 тис.гривень.

Дослідженням витрат електроенергії на інше виробниче споживання ( у період відсутності виробництва) зокрема на санітарно - побутові потреби до яких відносять потреби в електроенергії щодо забезпечення надання населенню послуг по водопостачанню та водовідведенню виявлено значне перевищення затверджених норм.

Зокрема, у 2015 році виробництво основної продукції Підприємством не проводилося, надання послуг по водопостачанню та водовідведенню зверх нормативне споживання електроенергії склало 19999 кВт. год на загальну суму 33,6 тис. грн (в т.ч. ПДВ - 5,6 тис. гривень).

У 2016 році зверх нормативне споживання електроенергії на санітарно - побутові потреби склало 28530 кВт. год на загальну суму 60,6 тис. грн (в т.ч. ПДВ - 10,1 тис. гривень).

У I кварталі 2017 року зверх нормативно спожито електроенергії 3770 кВт. год на загальну суму 9,1 тис. грн (в т.ч. ПДВ 1,5 тис. гривень).

В результаті зазначеного в 2015, 2016 роках та I кварталі 2017 року понаднормативне споживання електроенергії на соціально – побутові потреби (в т.ч. надання послуг на водопостачання та водовідведення) проведено на суму 103,3 тис. гривень.

На запит т.в.о. директора Шабан П.Б. пояснення не надав.

(Розрахунки понаднормативного споживання. Запит до Шабана п.Б., в Додатку 14 до звіту).

Понаднормативне споживання електроенергії, на надання послуг по водопостачанню та водовідведенню, підтверджено в ході дослідження питання затвердження тарифів на дані послуги та проведення розрахунків споживачами, про що зазначено вище по тексту даного розділу аудиторського звіту.

Відповідно загальна сума непродуктивних витрат в цілому по Підприємству за досліджуваний період складає **144,0 тис. грн** (40,7 тис. грн+103,3 тис. гривень).

**Підсумовуючи результат даного фактора ризику, слід зазначити, що негативний вплив на результати фінансово-господарської діяльності Підприємства має:**

- реалізація готової продукції, відпускна ціна якої нижча її собівартості, що призводить до недоотримання доходів Підприємством та бюджетом (ПДВ), розрахункова сума яких становить 299,4 тис. грн та 59,9 тис. грн, відповідно;

- непродуктивні витрати, на загальну суму 506,6 тис. грн (з ПДВ), понесені Підприємством в результаті незабезпечення керівництвом своєчасної переробки незавершеного виробництва сировина (меляса) з допоміжними матеріалами, яка від тривалого зберігання прийшла в непридатність для виробництва продукції та була утилізована;

- понаднормативне споживання електроенергії призвело до непродуктивних витрат в сумі 144,0 тис. гривень.

### **2.2.3. Неповний рівень завантаженості виробничих потужностей Підприємства не сприяє розширенню його господарської діяльності та отриманню доходів.**

На початок 2015 року вартість активів Підприємства складає 7564,0 тис. грн, з яких необоротні активи 2695,0 тис. грн, або 35,6 % від загальної їх вартості.

В необоротних активах: залишкова вартість основних засобів 1944,0 тис. грн, незавершені капітальні інвестиції - 751,0 тис. гривень.

Оборотні активи Підприємства склали 4869,0 тис. грн, або 64,4 % загальної вартості активів Підприємства, в т.ч. запаси 4381,0 тис. грн (90 %), грошові кошти та інші оборотні активи 488,0 тис. грн (10 відсотків).

В загальній сумі запасів: виробничі запаси складають 1636,0 тис. грн (37,3 %) в т.ч. незавершене виробництво – 445,0 тис. грн; готова продукція – 2300,0 тис. грн, або 52,5 % від загальної суми виробничих запасів.



На кінець звітної періоду 2015 року вартість активів Підприємства зменшилась на 1112,0 тис. грн і склала 6452,0 тис. гривень.

Вартість необоротних активів зменшилась на 149,0 тис. грн (2546,0 тис. грн), в результаті нарахування зносу основних засобів 157,0 тис. грн та в результаті придбання основних засобів на суму 8,0 тис. гривень.

Вартість оборотних активів зменшилась на 963,0 тис. грн (3906,0 тис. грн), в т.ч виробничі запаси на 124,0 тис. грн (1512,0 тис. грн), готова продукція на 890,0 тис. грн (1410,0 тис. гривень).

Вартість незавершеного виробництва залишилася незмінною і склала 445,0 тис. гривень.

На кінець звітної періоду 2016 року загальна вартість активів Підприємства знизилась на 623,0 тис. грн (5829,0 тис. гривень). Вартість необоротних активів складає 2387,0 тис. грн (41,0 %), яка знизилась на суму нарахованого зносу основних засобів 159,0 тис. гривень.

Вартість оборотних активів складає 3442,0 тис. грн, або 59,0 % їх загальної вартості, що на 464,0 тис. грн менше в порівнянні з 2015 роком.

Вартість запасів знизилась на 1119,0 тис. грн (2248,0 тис. грн), за рахунок зменшення вартості виробничих запасів на 721,0 тис. грн (791,0 тис. грн), зменшення вартості незавершеного виробництва на 430,0 тис. грн (15,0 тис. грн), в тому числі в результаті списання незавершеного виробництва на витрати Підприємства 201,979 тонн на суму 385375,93 грн, або 89,6 %, шляхом злиття в каналізацію, зменшення вартості інших оборотних активів на 432,0 тис. грн (104,0 тис. гривень).

За звітний період 2016 року вартість готової продукції зросла на 32,0 тис. грн (1442,0 тис. грн), та збільшилась сума дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 1087,0 тис. грн (1087,0 тис. гривень).

У 2015 році на виробництво основна сировина – м'яса, не списувалася.

У 2016 році на виробництво списано основної сировини (м'яси) в кількості 3744,6 т. на загальну суму 7904,3 тис. грн (без ПДВ). Середня вартість 1 т м'яси у 2015 році складає 1,43 грн за кілограм, у 2016 році 2,34 грн/кг, у I кварталі 2017 року 2,37 грн/кг (без ПДВ).

З аналізу структури та динаміки основних засобів ДП "Попівський експериментальний завод" за 2015, 2016 роки слідує, що структура і вартість основних засобів залишаються незмінними, і складає в середньому 12131,5 тис. грн, так будівлі, споруди та передавальні пристрої складають 53,2 % (6457,0 тис. грн) від загальної вартості основних засобів, 43,0 % машини та обладнання (5212,0 тис. гривень).

Дооцінка основних засобів у досліджуваному періоді не проводилася.

Основними споживачами продукції Підприємства є вітчизняні суб'єкти господарювання усіх форм власності.

Завантаженість виробничих потужностей в 2015 році становила 0,4 %, в 2016 році – 13,0 відсотків. При річній потужності з виробництва технічних рідин у потоці 6650 тонн у 2015 році вироблено 26,1 тонн; у 2016 році -

891,8 тонн; протягом I кварталу 2017 року виготовлення продукції Підприємством не проводилося.

Згідно розшифровки статті «Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» Підприємством у 2015 році отримано коштів на загальну суму 2146,0 тис грн, в тому числі за наступними напрямками:

Товари, роботи, послуги	тонн	Сума (тис.грн)	відсоток
виробництво компонентної добавки антидетоннаційна для бензинів «КДА»	137,1 тонн	1795,1	83,7 %;
послуги водопостачання та водовідведення		55,4	2,6 %;
послуги зберігання технічної рідини та зважування		115,2	5,4 %;
послуги проживання		6,3	0,3%
оренда нерухомого майна		173,6	8,0%
Всього:		2146,0	100%

За 2015 рік обсяг товарної продукції склав **538,0 тис. грн**, в тому числі виготовлено:

Товарна продукція	Тис.грн
компонентної добавки антидетоннаційної для бензинів «КДА»	360,9
послуги по водопостачанню та водовідведенню	55,3
послуги зберігання технічної рідини та зважування	114,3
послуги проживання	6,3
оренда нерухомого майна	1,5
Всього:	538,30

Згідно розшифровки статті «Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» Підприємством отримано коштів на загальну суму **15879,26 тис грн** у 2016 році, в тому числі за наступними напрямками:

Товари, роботи, послуги	тонн	Сума (тис.грн)	відсоток
виробництво компонентної добавки антидетоннаційна для бензинів «КДА»		15669,94	98,7%
послуги водопостачання та водовідведення		52,56	0,34%
послуги зберігання технічної рідини та зважування		97,0	0,58%

послуги проживання		5,61	0,03%
оренда нерухомого майна та інша оренда		23,2	0,14%
металолом		0,08	0,01%
РБК, база		0,61	0,01%
суміш бензинова		30,26	0,19%
Всього:		15879,26	100%

За 2016 рік обсяг товарної продукції склав **13644,3 тис. грн**, в тому числі виготовлено:

Товарна продукція	Тис.грн
виробництво компонентної добавки антидетонаційної для бензинів «КДА	777,0 тонн/ 11631,2 тис. грн
виробництво розріджувача багатofункціонального	114,9 тонн/ 1803,6 тис. грн
послуги по водопостачанню та водовідведенню	53,3
послуги зберігання технічної рідини та зважування	97,1
послуги проживання	5,8
оренда нерухомого майна	23,0
оптова торгівля	30,3
Всього:	13644,3

Враховуючи те, що ДП "Попівський експериментальний завод" заснований на державній власності, входить до складу концерну "Укрспирт", що знаходиться в стані ліквідації, та у сфері управління Міністерства аграрної політики та продовольства України і має потенціал у сфері виготовлення технічних рідин у потоці, у разі повного завантаження виробничих потужностей зазначеною продукцією, воно має можливість для отримання додаткового доходу (виручки) в загальній сумі 96487,2 тис. грн, (107131,5 тис. грн - 13644,3 тис. грн = 96487,2 тис. грн), (6650 тонн x 16,11 грн (оптова ціна) = 107131,5 тис.грн – (891,9 тонн x 16,11 грн) = 14366,89 тис. грн за рік.

(Інформація про завантаженість виробничих потужностей в Додатку 15 до звіту).

**Підсумовуючи результати дослідження даного фактору ризику, можна зробити висновок, що неповна завантаженість виробничих потужностей не сприяє розширенню господарської діяльності Підприємства та отриманню додаткових доходів.**

**2.4. Обсяги основних засобів ДП "Попівський експериментальний завод" є фактором ризику щодо можливого недостатньо ефективного їх використання, а значний знос виробничих фондів призводить до збільшення витрат на їх утримання.**

В загальній структурі активів Підприємства необоротні активи станом на 01.01.2015 займали – 35,6 %, на 01.01.2016 – 39,5 %, на 01.01.2017 – 41,0 %. При цьому, в необоротних активах Підприємства більше 70 % займають основні засоби.

За 2015 рік залишкова вартість основних засобів зменшилася на 149,0 тис. грн і становила 1795,0 тис. грн; протягом 2016 року – зменшилася на 159,0 тис. грн і склала 1636,0 тис. гривень. А станом на 31.03.2017 - зменшилася на 39,0 тис. грн у порівнянні з початком року і склала 1597,0 тис. гривень. Тобто, залишкова вартість за досліджуваний період зменшилася на 11 відсотків.

Первісна вартість основних засобів Підприємства збільшилася протягом 2015 року на 8,0 тис. грн (з 12122,0 тис. грн до 12130,0 тис. грн), або на 0,07 %. Протягом 2016 року первісна вартість збільшилася лише на 3,0 тис. грн, або на 0,02 % і склала 12133,0 тис. гривень. Станом на 31.03.2017 ( в I кварталі 2017 року) первісна вартість основних засобів не змінювалася.

Первісна вартість повністю амортизованих основних засобів у 2015, 2016 роках та станом на 31.03.2017 – становила 3483,7 тис. грн, що в середньому складає 28,7% від загального обсягу основних засобів. .

Протягом 2015 та 2016 років основні засоби та інші необоротні активи не списувалися.

На звернення Підприємства до Концерну «Укрспирт» щодо продажу та списання майна дозволу не отримано, з посиланням на п.п. 1 п.1 постанови Кабінету Міністрів України від 03.10.2012 №899 «Про порядок здійснення витрат суб'єктами господарювання державного сектору економіки у разі незатвердження (непогодження) річних фінансових планів в встановленому порядку», суб'єкти господарювання державного сектору економіки у разі незатвердження (непогодження) річних фінансових планів в встановленому порядку не можуть здійснювати продаж, списання державного майна.

Також повідомлено, що Концерном «Укрспирт» можливість списання майна буде розглядатися лише після затвердження фінансового плану.

Показником ступеню зношеності основних засобів є відсоток їх зносу, який на початок 2015 року становив 84,0 %, на початок 2016 року – 75,7 %, на початок 2017 року – 78,5 відсотків.

Це свідчить про те, що технічний стан основних засобів потребує реконструкції, модернізації та оновлення, що, в свою чергу, впливає на підвищення продуктивності праці, фондівіддачу та зниження собівартості продукції.

Дооцінка основних засобів у досліджуваному періоді не проводилася.

Аналізом використання амортизаційних відрахувань встановлено, що як у 2015 році так і 2016 році нараховано по 156,0 тис. грн щорічно

амортизаційних відрахувань на основні засоби.

Дослідженням капітальних інвестицій Підприємства у 2015 -2016 роках встановлено, що фактично кошти на фінансування капітальних інвестицій не направлялися.

Підприємство у 2015-2016 роках модернізацію основних засобів не проводило, основні засоби придбано на суму 2,5 тис. грн, інших необоротних матеріальних активів - на суму 7,2 тис. гривень.

Капітальні ремонти на Підприємстві протягом досліджуваного періоду не проводилися.

Наявність основних засобів Підприємства, які не використовуються у виробничій діяльності, є фактором ризику щодо їх неефективного використання та зростання витрат на їх утримання.

Дослідженням використання майна підприємства встановлено, що ряд цехів підприємства не задіяні у виробництві продукції у зв'язку з її неконкурентноспроможністю.

Так, виробничі приміщення та обладнання: будівля цеху «Модуль», дріжджовий цех, адміністративно-побутовий корпус. Крім того, на балансі Підприємства обліковуються об'єкти нерухомості: будинок побуту, поштового відділення, їдальні підприємства, бази відпочинку (їдальня і дерев'яні будиночки), спорткомплекс. Зазначені основні засоби балансовою вартістю 1764,6 тис. грн, залишковою вартістю 221,1 тис. грн тривалий час не використовуються і користування ними в подальшому Підприємство не планує.

На вказане майно Підприємством протягом періоду, що підлягав аудиту, нарахована амортизація в загальній сумі 102,7 тис. грн, яка віднесена на витрати Підприємства.

**Значні обсяги основних засобів, які тривалий час не використовуються, негативно впливають на фінансовий стан Підприємства та призводять до недостатньо ефективного їх використання, а значний знос виробничих фондів – до збільшення витрат на їх утримання.**

(Розрахунок в Додатку 16 до звіту)

**Отже, Підприємством понесено непродуктивні витрати на суму нарахованої амортизації 102,7 тис. гривень.**

Аудитом встановлено, що звернення від юридичних та фізичних осіб щодо надання вказаних площ в оренду до Підприємства не надходили, оголошення в засобах масової інформації та мережі Інтернет Підприємством не розміщувалися. Отже, доцільно знайти орендарів для здачі вищезазначених приміщень в оренду, що дало б змогу зменшити витрати Підприємства на їх утримання та збільшити доходи.

У структурі необоротних активів є незавершені капітальні інвестиції, які за увесь період аудиторського дослідження є незмінними і в балансі Підприємства обліковується сума незавершеного будівництва 751,0 тис. грн по двох об'єктах: «Випарна установка» - 262,0 тис.грн; «Цех розливу ТОВ «Конотоп Компані» - 489,0 тис. гривень. Інвестування в ці об'єкти проводилося, ще в 90-х роках.

В ході аудиторського дослідження з'ясовано, що об'єкт «Випарна установка» знаходиться на території заводу в недобудованому стані. На даний час для технологічного процесу виробництва дана установка не потрібна, її добудова є економічно недоцільною.

Створеною комісією Підприємства, в ході аудиторського дослідження, провести інвентаризацію та обстеження «Цеху розливу ТОВ «Конотоп Компані», який розташований в м. Конотоп вул. Дєповська, 97, не представилось можливим. З письмового пояснення голови комісії, в зв'язку з недопуском на об'єкт за зазначеною адресою. В зв'язку з відсутністю первинних документів за строком давності, дослідити вказаний факт в межах аудиторського дослідження неможливо. Але аналізом наявного судового рішення від 18.05.2006 щодо визнання права власності ТОВ «Конотоп Компані» на приміщення за вищевказаною адресою встановлено, що в 1997 році Підприємство передало свої витрати по будівництву цеху розливу в сумі 426,8 тис.грн, як внесок частки у статутний фонд ТОВ «Конотоп Компані». Його частка у загальній сумі склала 33,7%.

Тобто, фактично Підприємство ще в 1997 році, вилучивши з обігу 426,8 тис.грн власних коштів, здійснило фінансову інвестицію в асоційоване підприємство, яка на час проведення дослідження у складі його довгострокових фінансових інвестицій не обліковується, як передбачено Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» затвердженого наказом Мінфіну України від 26.04.2000 №91 (зі змінами) ( далі Положення (стандарт) 12 Фінансові інвестиції»). [18]

За час аудиторського дослідження ДП «Попівський експериментальний завод» не зверталось до підприємства, в яке інвестувало власні активи, за інформацією щодо результатів його господарської діяльності, з метою достовірного відображення в балансі вартості фінансової інвестиції, доходів чи витрат від участі в капіталі. В ході дослідження Управлінням Північно-східного офісу Держаудитслужби в Сумській області надіслано лист до Регіонального відділення Фонду Держмайна в Сумській області з метою отримання інформації щодо зазначеного державного майна. На час складання аудиторського звіту отримано інформацію, в якій зазначено, що в Регіональному відділенні Фонду Держмайна в Сумській області інформація по ДП «Попівський експериментальний завод» відсутня.

(Інформація в Додатку 17 до звіту).

Отже, за відсутності власних обігових коштів для здійснення виробництва, Підприємством не приймалися жодні управлінські рішення щодо підтвердження прав Підприємства на зазначені інвестиції, або їх реалізацію з метою отримання доходу.

**З огляду на зазначене в результаті не прийняття посадовими особами управлінських рішень Підприємство втратило контроль за управлінням власним капіталом на загальну суму 426,8 тис.гривень.**

Аналізом ефективності використання нерухомого майна встановлено, що у дослідженому періоді Підприємством надаються послуги по оренді житлових та виробничих приміщень.

В ході аудиту комісією ДП «Попівський експериментальний завод», у присутності аудиторів Управління Північно-східного офісу Держаудитслужби в Сумській області, при вибірковому обстеженні приміщень Підприємства виявлено використання орендарями 204,0 м<sup>2</sup> площі вуглекислотного цеху. Так, договір оренди від 11.03.2016 № 05/04 укладеного ДП «Попівський експериментальний завод», в особі т.в.о. директора Шабана П.Б., з ФОП Приходько Ніною Анатоліївною; предметом договору є оренда нежитлового приміщення цеху Підприємства загальною площею 150 м<sup>2</sup>, орендна плата складає - 2700,0 грн з ПДВ на місяць (2250,0 грн без ПДВ, ПДВ 20 % - 450,0 гривень). Термін дії договору з 14.03.2016 до 31.12.2016 року.

Проте, при обстеженні приміщень у травні 2017 року, як зазначено в акті комісійного обстеження, встановлено фактичне використання орендарем площі 204,0 м<sup>2</sup>. За даними бухгалтерського обліку, по розрахунках з ФОП Приходько Ніною Анатоліївною, станом на 01.05.2017 обліковується дебіторська заборгованість в сумі 2,7 тис. грн (субрахунок 377 «Розрахунки з іншими дебіторами»). Проведення розрахунків орендаря з Підприємством свідчать про використання зазначеного приміщення площею 204,0 м<sup>2</sup> в період січень-травень 2017 року, при тому, що термін дії договору закінчився.

**Заниження орендованої площі вказаної в договорі оренди, а також використання виробничих площ орендарями без укладання договорів призводить до недоотримання доходів Підприємством розрахунково на загальну суму 13,2 тис.грн (з ПДВ).**

(Розрахунок в Додатку до 18 звіту.)

Вибірковою інвентаризацією, проведеною в ході аудиторського дослідження, матеріально-відповідальною особою - начальником відділу матеріально-технічного забезпечення Підприємства Будником М.Г. не пред'явлено транспортні засоби, які рахуються по обліку, а саме: автомобіль ВАЗ-21103, державний № 20-53 АМ, 2001 року випуску; екскаватор ЕО-262113 на базі ЮМЗ 6, державний № 36-74 УХ, 1990 року випуску та автокран КС – 3755 А, державний № 66-74, 1991 року випуску, балансовою вартістю 81007,16 гривень.

На запит начальником відділу матеріально-технічного забезпечення Підприємства Будником М.Г. надано пояснення, відповідно до якого автомобіль ВАЗ-21103, державний № 20-53 АМ, 2001 року випуску, знаходиться під арештом виконавчої служби з 02.08.2016; екскаватор ЕО 262113 на базі ЮМЗ 6, державний № 36-74 УХ, 1990 року та автокран КС – 3755 А, державний № 66-74, 1991 року випуску, знаходиться в ремонті у Щербака Івана Володимировича, які передано по Акту приймання – передачі від 05.10.2016 року.

До аудиторського дослідження надано лист Конотопського міськрайонного відділу державної виконавчої служби від 26.07.2016 №11830/02-45/13, відповідно до якого на виконанні у Конотопському відділі державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції у Сумській області перебуває зведене виконавче провадження №50338133 про

стягнення з ДП «Попівський експериментальний завод» на користь юридичних осіб боргів.

В ході здійснення виконавчого провадження було здійснено опис та арешт майна, а саме: автомобіль ВАЗ 21103, сірого кольору, ДНЗ ВМ АТ 2001 року випуску, що належить на праві власності ДП «Попівський експериментальний завод». Згідно звіту про незалежну оцінку майна вартість описаної нерухомості становить 53,3 тис. гривень.

Листом від 05.10.2016 № 16030 Конотопського відділу державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції у Сумській області до Підприємства направлено акт про проведені електронні торги від 05.10.2016, складений на підставі протоколу про проведення електронних торгів № 188544 від 29.09.2016 року. Зазначений акт про проведені електронні торги затверджений в.о. начальника Конотопського міськрайонного відділу державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції у Сумській області Литвинова О.М. від 05.10.2016 року. Так, 29.09.2016 на веб-сайті електронних торгів, на яких було реалізовано лот № 170279: автомобіль ВАЗ-21103, сірого кольору, ДНЗ ВМ 20530 АТ, 2001 року випуску.

Згідно з протоколом про проведення електронних торгів № 201545 від 29.09.2016 переможцем торгів визнано Єрмоєнко Тетяну Юріївну, яка 30.09.2016 перерахувала кошти в сумі 50,7 тис. грн, за придбане майно на рахунок з обліку депозитних сум Конотопського МРВДВС ГТУЮ.

Акт про проведені електронні торги є документом, що підтверджує виникнення права власності на придбане майно, у випадках, передбачених законодавством.

Проте, за даними бухгалтерського обліку на балансі Підприємства - рахунок 10 «Основні засоби» рахується автомобіль ВАЗ-21103 балансовою вартістю 29,64 тис. гривень. За IV квартал 2016 року та I квартал 2017 року нарахована амортизація в сумі 0,7 тис. грн, яку віднесено на витрати підприємства рахунок 13 «Знос (амортизація) необоротних активів».

До аудиту надано Акт здачі-прийняття транспортного засобу від 05.10.2016, затверджений т.в.о. директора ДП «Попівський експериментальний завод» Шабан П.Б. та Фізичною особою Щербанем І.В., відповідно до якого представники ДП «Попівський експериментальний завод» Шабан П.Б. та Фізична особа Щербань І.В., телефон 0963776712, склали цей акт про те, що здійснено приймання – передачу транспортних засобів (для проведення ремонту), а саме: екскаватор ЕО 262113 на базі ЮМЗ 6, державний № 36-74 УХ, 1990 року та автокран КС – 3755 А, державний № 66-74, 1991 року випуску.

Проте, в недотримання п. 1 ч. 1 ст. 208 Цивільного кодексу України від 16.01.2003 № 435-IV (зі змінами) (далі Цивільний кодекс України) підприємством неукладений договір на виконання ремонтних робіт з Фізичною особою Щербанем І.В. тоді, як правочини між сторонами повинні укладатися в письмовій формі. [15]

Проте, за даними бухгалтерського обліку на балансі Підприємства рахунок 10 «Основні засоби» рахується автомобіль ВАЗ 21103 балансовою



вартістю 29,6 тис.грн, за 4 квартал 2016 року та I квартал 2017 року нараховано амортизацію в сумі 0,7 тис.грн, яку віднесено на витрати підприємства рахунок 13 «Знос (амортизація) необоротних активів».

За результатами інвентаризації заступнику директора Підприємства Попову В.Ю. поставлено вимогу про проведення незалежної експертної оцінки вартості непред'явлених транспортних засобів. На дану вимогу надано Акт інвентаризаційної комісії від 06.06.2017 про проведення комісійної оцінки вартості майна, що рахується як нестача за результатами інвентаризації, проведеної в ході аудиторського дослідження.

В результаті не забезпечення керівництвом Підприємства збереження державного майна допущено відчуження майна з порушенням законодавства на суму 51,37 тис. грн, (Екскатор – 2,44 тис.грн, Автокран – 48,93 тис.грн), що привело до непродуктивних витрат на зазначену суму. (Запит та пояснення Будника М.Г., вимога, акт від 06.06.2017 в Додатку 27, 28 до звіту).

**Отже, неприйняття ефективних управлінських рішень, в частині використання, здачі в оренду матеріальних цінностей, призвело до непродуктивних витрат Підприємством на загальну суму 595,07 тис. гривень.**

Таким чином, проведеним дослідженням встановлено:

- непродуктивні витрати Підприємства на суму нарахованої амортизації на основні засоби, які тривалий час не використовуються, в сумі 102,7 тис. гривень;
- в результаті не прийняття посадовими особами Підприємства управлінських рішень Підприємство втратило контроль за управлінням власним капіталом (незавершені капітальні інвестиції), на загальну суму 426,8 тис. гривень;
- втрата доходів Підприємства в сумі 13,2 тис. грн (з ПДВ), в результаті заниження орендованої площі в договорі оренди, а також використання виробничих площ Підприємства без укладання договорів оренди;
- втрата активів Підприємства, в сумі 51,37 тис. грн, в результаті нестачі транспортних засобів.

#### **2.2.5. Значні обсяги кредиторської та дебіторської заборгованості та недостатньо ефективна претензійно-позовна робота призводять до втрат доходів та збільшення витрат Підприємства.**

Дослідженням дебіторської заборгованості ДП "Попівський експериментальний завод" встановлено, що за період з 01.01.2015 по 31.03.2017 довгострокова дебіторська заборгованість відсутня, поточна дебіторська заборгованість має тенденцію до зростання. Так, за 2016 рік дебіторська заборгованість збільшилася на 1110,0 тис. грн порівняно з 2015 роком і склала 1145,0 тис. грн, станом на 31.03.2017 вона становила 1029,9 тис. гривень.

Найбільшу питому вагу у складі дебіторської заборгованості на кінець досліджуваного періоду займає заборгованість за товари, роботи, послуги, що становить 94 % (974,8 тис. гривень).

Аудитом встановлено, що умовами більшості укладених з покупцями договорів передбачена 100 % попередня оплата, що у більшості випадків попереджає виникнення ситуацій, які призводять до створення значних сум заборгованості.

Дослідженням достовірності, обґрунтованості та причин зростання дебіторської заборгованості встановлено, що основною причиною наявності заборгованості є невиконання умов договорів, в частині своєчасної оплати.

- ТОВ «Радіалгруп» - 336,0 тис. грн, за компонент добавки антидетонаційної для бензинів «КДА»;

- ТОВ «Кремоптторг» - 305,4 тис. грн за компонент добавки антидетонаційної для бензинів «КДА»;

- ТОВ «Арон Компані» - 129,5 тис. грн, засіб проти обмерзання «Зіма-У»;

- ДП «Угерський спиртзавод» - 104,9 тис. грн за рідини;

- ТОВ «Т-Шутер» - 78,9 тис. грн за компонент добавки антидетонаційної для бензинів «КДА»;

Зазначена дебіторська заборгованість виникла в період з вересня 2016 року по березень 2017 року.

В ході аудиту досліджено договір поставки № 01/16 від 14.01.2016 ТОВ «Радіалгруп», укладений між ДП «Попівський експериментальний завод» (продавець) в особі директора Шабан П.Б., та ТОВ «Радіалгруп» (покупець), в особі директора Павленка О.В.

Умовами цього договору передбачено, що продавець зобов'язаний відпустити і передати у власність покупця «Компонент добавки антидетонаційної для бензинів «КДА» технічні умови ТУ У 20,5-36857098-003:2012 (зі мінами), а Покупець – прийняти й оплатити продукцію, вказану у специфікаціях на умовах, 100 % попередньої оплати партії товару. Покупець зобов'язаний оплатити товар протягом двох календарних днів з моменту підписання специфікації до даного договору. Термін дії договору до 13.01.2017 року. Закінчення дії даного Договору не звільняє Сторони від відповідальності за порушення зобов'язань (у тому числі гарантійних) за ним.

До Договору додаються Специфікації, які погоджені обома сторонами договору.

Всього, за вищезазначеним Договором, на підставі рахунків-фактур та накладних ДП «Попівський експериментальний завод» поставлено продукцію ТОВ «Радіалгруп» на загальну суму 4588,1 тис. гривень.

*Довідково: рахунок - фактура від 26.01.2016 № 001/16 поставлено компонент добавки антидетонаційної для бензинів «КДА» 8240 кг, на суму 140,4 тис. грн (з ПДВ); рахунок - фактура від 19.02.2016 № 007/16 компонент добавки антидетонаційної для бензинів «КДА» 20700 кг, на суму 352,7 тис. грн, з ПДВ; рахунок - фактура від 18.02.2016 № 006/16 компонент добавки антидетонаційної для бензинів «КДА» 33420 кг, на суму 569,5 тис. грн, з ПДВ, рахунок - фактура від 17.02.2016 № 005/16 компонент добавки антидетонаційної для бензинів «КДА» 32620 кг, на суму 555,8 тис. грн, з ПДВ; рахунок -*

фактура від 12.02.2016 № 004/16 компонент добавки антидетонаційної для бензинів «КДА» 29720 кг, на суму 506,4 тис. грн, з ПДВ; рахунок - фактура від 11.02.2016 № 003/16 компонент добавки антидетонаційної для бензинів «КДА» 29820 кг, на суму 508,1 тис. грн, з ПДВ; рахунок - фактура від 02.02.2016 № 002/16 компонент добавки антидетонаційної для бензинів «КДА» 16440 кг, на суму 280,1 тис. грн, з ПДВ; рахунок - фактура від 01.07.2016 № 013/16 компонент добавки антидетонаційної для бензинів «КДА» 24520 кг, на суму 428,6 тис. грн, з ПДВ; рахунок - фактура від 05.07.2016 № 015/16 компонент добавки антидетонаційної для бензинів «КДА» 4300 кг, на суму 81,8 тис. грн, з ПДВ; рахунок - фактура від 08.07.2016 № 017/16 компонент добавки антидетонаційної для бензинів «КДА» 32000 кг, на суму 608,6 тис. грн, з ПДВ; рахунок - фактура від 14.07.2016 № 019/16 компонент добавки антидетонаційної для бензинів «КДА» 16140 кг, на суму 307,0 тис. грн, з ПДВ. 306982,8 грн, рахунок - фактура від 04.08.2016 № 021/16 компонент добавки антидетонаційної для бензинів «КДА» 24672 кг, 469,3 тис. грн з ПДВ.

Оплату за поставлену продукцію проведено в сумі 4252,2 тис. гривень. Станом на 31.03.2017 обліковується дебіторська заборгованість на суму 336,0 тис. гривень.

В ході аудиту досліджено договір поставки № 130716 від 13.07.2016, укладений між ДП «Попівський експериментальний завод» (продавець) в особі директора Шабан П.Б., та ТОВ «Кремоптторг» (покупець), в особі директора Козерло Ю.В.

Умовами цього договору передбачено, що продавець зобов'язаний відпустити і передати у власність покупця «Компонент добавки антидетонаційної для бензинів «КДА», технічні умови ТУ У 20,5-36857098-003:2012 (зі мінами), а Покупець – прийняти й оплатити продукцію, вказану у специфікаціях на умовах, передбачених даним Договором. Термін дії договору до 31.12.2016 року. Закінчення дії даного Договору не звільняє Сторони від відповідальності за порушення зобов'язань (у тому числі гарантійних) за ним.

До Договору додається Специфікація, що погоджені з обох сторін.

До Договору додається Специфікація, що погоджені з обох сторін.

Довідково: Умовами п. 3.3 договору та п. 2 Специфікації передбачено, що Покупець здійснює попередню оплату за Товар на рахунок продавця на підставі виставлених останнім рахунків-фактур.

Всього, за вищезазначеним Договором, на підставі рахунків-фактур та накладних ДП «Попівський експериментальний завод» поставлено продукцію ТОВ «Кремоптторг» на загальну суму 575,4 тис. гривень.

Довідково: рахунок-фактура від 10.11.2016 № 054 поставлено компонент добавки антидетонаційної для бензинів «КДА» 21589 кг, на суму 410,6 тис. грн, в т.ч. ПДВ 68,4 тис. грн; рахунок - фактура від 21.11.2016 № 059 компонент добавки антидетонаційної для бензинів «КДА» 805 кг, на суму 15,3 тис. грн, в т.ч. ПДВ 2,6 тис. грн; рахунок - фактура від 22.11.2016 № 059 компонент добавки антидетонаційної для бензинів «КДА» 7860 кг, на суму 149,5 тис. грн, в т.ч. ПДВ 24,9 тис. гривень.

Слід відмітити, що оплату за поставлену продукцію ТОВ «Кремоптторг» проведено в сумі 270,0 тис. грн, в т.ч. передоплата станом на 21.07.2016 в сумі 250,0 тис. грн, сплачено 21.12.2016 та 23.12.2016 по 10,0 тис. грн, всього 20,0 тис. гривень.

За даними бухгалтерського обліку ДП «Попівський експериментальний завод» станом на 31.03.2017 обліковується дебіторська заборгованість на загальну суму 305,4 тис. гривень.

В досліджуваній період на адресу ТОВ «Кремоптторг» претензія на суму заборгованості Підприємством не надсилалася.

Довідково: згідно ст. 526 та ст. 530 Цивільного кодексу України зобов'язання має виконуватися належним чином до умов укладеного договору і у встановлений строк. Підприємство виконало належним чином взятє на себе зобов'язання, передбачене даним договором. [15]

Відповідно до ст. 625 Цивільного кодексу України, боржник, який прострочив виконання грошового зобов'язання, повинен сплатити за час прострочення 3% річних від простроченої суми та інфляційні нарахування за весь час прострочення. [15]

При цьому, відповідно до статті 193 Господарського кодексу України, кожна сторона повинна вжити усіх заходів, необхідних для належного виконання нею зобов'язання, враховуючи інтереси другої сторони та забезпечення загальногосподарського інтересу. [9]

Відповідно п. 6.2 зазначених договорів за необґрунтовану відмову або ухиляння від своєчасної оплати Товару Покупець виплачує Постачальнику пеню в розмірі, подвійної облікової ставки НБУ, від суми невиконаного грошового зобов'язання за кожний день порушення виконання.

Отже, проведення ДП «Попівський експериментальний завод» претензійно-позовної роботи щодо стягнення штрафних санкцій по ТОВ «Кремоптторг» та ТОВ «Радіалгруп», станом на 31.03.2017 дасть змогу отримати додаткові надходження на загальну суму 41,4 тис. грн (розрахунково).

(Розрахунок додаткових надходжень в Додатку 19 до звіту).

В ході аудиту, з метою підтвердження заборгованості, 18 суб'єктам господарювання, з якими ДП «Попівський експериментальний завод» проводив розрахунки (значиться дебіторська та кредиторська заборгованість), направлені запити, а саме: ПП «Іванов Е.О.»; ТОВ «Івес»; ТОВ «СумиГаззбут»; ПП «Дніпрокомплект»; ТОВ «Ресурсінвестгруп»; ПАТ «Сумиобленерго»; ТОВ «Промсервіс»; ТОВ «Моноліт-2000»; ТОВ «Лексфор»; ТОВ «Техснабекспорт»; ТОВ «Анайт Агро»; ТОВ «Агроспецперспектива»; ТОВ «Інтермаш»; ТОВ «Кремоптторг»; ТОВ «Радіалгруп»; ТОВ «Арон Компанія»; ФОП «Острове́рх М.В.»; Регіональне відділення ФДМУ по Сумській області.

(Листи-запити до суб'єктів господарювання у Додатках 20 до звіту).

Станом на момент завершення аудиту відповіді надійшли від 5 суб'єктів господарювання, а саме: ПАТ «Сумиобленерго», ТОВ «Ресурс Інвест Груп», ТОВ «Техснабекспорт», ФОП Острове́рх М.В., Регіонального відділення ФДМУ по Сумській області.

(Інформації в Додатках 21 до звіту).

По ТОВ «Ресурс Інвест Груп» за даними Підприємства, станом на 31.03.2017, обліковується кредиторська заборгованість в сумі 875,7 тис. грн, за інформацією ТОВ «Ресурс Інвест Груп» на зазначену дату обліковується дебіторська заборгованість в сумі 848,6 тис. грн, так як протягом січня-березня

2017 року Підприємство надало послуги на суму 27,10 тис. грн, відповідно на суму наданих послуг в обліку Підприємства станом на 31.03.2017 завищено кредиторську заборгованість, що призвело до внесення до звіту за I квартал 2017 року недостовірних даних по рядку 1615 «Поточна заборгованість за товари, роботи, послуги» Звіту Форми 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан) на суму 27,1 тис. гривень. На запит з даного питання провідний бухгалтер пояснення не надала.

(Запит провідного бухгалтера Кривунь Н.В. в Додатку 22 до звіту).

Відповідно Акта від 28.07.2015 № 1/07 прийому – передачі м'яса, згідно договору № 14-1124 від 24.11.2014 між сторонами ТОВ «Ресурс Інвест Груп», в подальшому Продавець, та ДП «Попівський експериментальний завод», в подальшому Покупець, на виконання вищевказаного договору та листа Продавця від 18.06.2015 № 0618-01Р, про передачу м'яса на місці, що знаходиться в м'ясосховищі Підприємства, від Покупця Продавцю, в зв'язку з не проведенням розрахунків за м'ясу Покупцем.

Покупець, на виконання розпорядження від 23.07.2015 № 6 керівника ДП «Попівський експериментальний завод», передає м'ясу на місці, в м'ясосховищі, що знаходиться в його підзвіті в кількості 668,8 тонн на суму 1237,2 тис. грн, в т.ч. ПДВ 206,2 грн, по 1,85 тис. грн за 1 тону. Внутрішня накладна від 23.07.2015 № 02-М без переміщення на момент передачі.

Продавець прийняв м'ясу бурякову в місцях зберігання (м'ясосховище Підприємства) на місці в кількості 668,8 тонн, на суму 1237,2 тис. грн, в т.ч. ПДВ 206,2 тис. грн, по 1,85 тис. грн за 1 тону. Внутрішня накладна від 23.07.2015 № 02-М без переміщення на момент передачі.

В подальшому м'ясою в кількості 668,8 тонн розпоряджається (передає, продає) Продавець ТОВ «Ресурс Інвест Груп», м. Дніпропетровськ, в місцях зберігання на складі.

Відповідно Акта від 30.07.2015 № 2/07 прийому – передачі м'яса, згідно договору від 24.11.2014 № 14-1124 між сторонами ТОВ «Ресурс Інвест Груп», в подальшому Продавець, та ДП «Попівський експериментальний завод», в подальшому Покупець, на виконання вищевказаного договору та листа Продавця від 18.06.2015 № 0618-01Р, передати м'ясу на місці, що знаходиться в м'ясосховищі Підприємства, від Покупця Продавцю, в зв'язку з не проведенням розрахунків за м'ясу Покупцем – ДП «Попівський експериментальний завод».

Покупець, на виконання розпорядження від 30.07.2015 № 7 керівника ДП «Попівський експериментальний завод», передає м'ясу на місці, в м'ясосховищі, що знаходиться в його підзвіті 100,6 тонн на суму 186,1 тис. грн, в т.ч. ПДВ 31,0 тис. грн, по 1,85 тис. грн за 1 тону. Внутрішня накладна від 30.07.2015 № 03-М без переміщення на момент передачі.

В подальшому м'ясою в кількості 100,6 тонн розпоряджається (передає, продає) Продавець ТОВ «Ресурс Інвест Груп», м. Дніпропетровськ, в місцях зберігання на складі (ДП «Попівського експериментального заводу»).

Після зазначеного переміщення м'яса кредиторська заборгованість Підприємства перед ТОВ «Ресурс Інвест Груп» зменшилась станом на 01.10.2015 і склала 606,8 тис. гривень.

По ТОВ «Техснабекспорт», за даними Підприємства, станом на 31.03.2017 обліковується кредиторська заборгованість в сумі 1147,6 тис. грн за м'ясу бурякову, яку поставлено до ДП «Попівський експериментальний завод», відповідно до договору поставки від 22.07.2015 № 14-12, по видатковій накладній від 11.08.2015 № 6, в кількості 668,78 тонн, за ціною 1,4 тис. грн за тону на загальну суму 1147,6 тис. грн, в т.ч. ПДВ 191,3 тис. гривень.

Відповідно Акта прийняття-передачі товару від 11.08.2015 № 1, на виконання ст. 3 п. 3.2 Договору поставки від 22.07.2015 № 14-12, Виконавцем – ТОВ «Техснабекспорт» передано товар повністю на місці в м'ясосховищі ДП «Попівський експериментальний завод» - Замовнику, відповідно до умов зазначеного вище Договору.

До інформації, надісланої ТОВ «Техснабекспорт» на запит Управління Держаудитслужби в Сумській області, додано завірнену копію Претензії від 11.07.2016 вих. № 1107/16-1 до ДП «Попівський експериментальний завод» щодо сплати за поставлений товар – 1147,6 тис. гривень. Станом на 31.03.2017 зазначена сума кредиторської заборгованості рахується по обліку ДП «Попівський експериментальний завод», розбіжностей в обліку розрахунків не виявлено.

За даними інформації ФОП «Островерх М.В.» та надісланого Акта звірки взаємних розрахунків між ФОП «Островерх М.В.» та ДП «Попівський експериментальний завод», станом на 31.03.2017 обліковується дебіторська заборгованість в ФОП «Островерх М.В.» та кредиторська заборгованість в ДП «Попівський експериментальний завод», в сумі 333,0 тис. грн, розбіжностей в обліку розрахунків не виявлено.

За інформацією ПАТ «Сумиобленерго» станом на 31.03.2017 обліковується кредиторська заборгованість в сумі 2880,71 грн, за поставлену активну та реактивну енергію, що відповідає обліковим даним ДП «Попівський експериментальний завод» (дебіторська заборгованість в зазначеній сумі).

За даною інформацією ПАТ «Сумиобленерго» (Конотопський РЕМ) обліковується дебіторська заборгованість в сумі 329930,12 грн, а саме: штрафні санкції та пені, проте, кредиторська заборгованість на зазначену суму в Підприємстві не обліковується. На запит провідний бухгалтер пояснення не надала. (Запит провідному бухгалтеру Кривунь Н.В. в Додатку 22 до акта).

(Інформації від суб'єктів господарювання у Додатках 21 до звіту).

Вибірковим дослідженням наявності списаної дебіторської заборгованості по обліку Підприємства не виявлено.

Протягом 2016 року та I кварталу 2017 року основними поставщиками м'яса були: ТОВ «Компанія новий ресурс» м.Харків; ГП «Браво» м.Кременчуг; ТОВ «Компанія Екотонн» м. Харків; ТОВ «Анайт Агро» м. Харків; ТОВ «Анайт Агро» м. Харків; ПП Островерх М.В. відповідно до укладених договорів з Підприємством.

Так, в 2016 році по договору №0509/16-1 від 5 вересня 2016 року та придбало у ТОВ «Компанія новий ресурс» м.Харків мелясу у загальній кількості 383,96 тонн на суму 911,9 тис. грн без ПДВ, всього з ПДВ на суму 1333,3 тис. грн, в.ч. ПДВ -182.4 тис. грн, ціна за 1 кг (без ПДВ) – 2,38 грн, місце навантаження – смт Білий Колодязь, Харківська область.

По договору № 16/02/2016 від 16 лютого 2016 року придбано у ПП «Браво» м.Кременчуг мелясу у загальній кількості 100,6 тонн на суму 150,9 тис. грн без ПДВ, всього з ПДВ на суму 181,0 тис.грн, місце навантаження – із зберігання на Підприємстві від ПП «Браво» ціна за 1 кг без ПДВ 1,50 гривень.

По договору № 2616/09-1 від 26 вересня 2016 року придбало у ТОВ «Компанія Екотон » м. Харків мелясу у загальній кількості 389,9 тонн на суму 926,2 тис. грн без ПДВ, всього з ПДВ на суму 1111,4 тис. грн, місце навантаження – смт Білий Колодязь, Харківська область, ціна за 1 кг без ПДВ 2,38 гривень.

В 2016 році по договору № 1316/10-1 від 13 жовтня 2016 року придбало у ТОВ «Анаїт Агро» м. Харків мелясу у загальній кількості 932,2 тонн на суму 221,3 тис. грн без ПДВ, всього з ПДВ на суму 2656,7 тис. грн, за 1 кг без ПДВ 2,38 грн, місце навантаження – с. Пархомівка, Харківська область, смт. Новооржицьке Полтавська область, смт. Гути, Харківська область, смт. Слобожанське, Харківська область.

В 2016 році по договору № 050516 від 5 травня 2016 року придбало у ПП Островерх М.В. мелясу у загальній кількості 1141,6 тонн на суму 2710,6 тис. грн без ПДВ, всього з ПДВ на суму 3252,7 тис грн, за 1 кг без ПДВ 2,38 грн, місце навантаження – с.Оржиця Полтавська область, с.Линовиця, с.Олександрія Кіровоградська обл, с.Пархомівка Харківська область, с.Н.Іванівка Харківська область, с. Згурівка Чернігівська область.

В 2017 році по договору № 050516 від 5 травня 2016 року придбало у ПП Островерх М.В. мелясу у загальній кількості 209,7 тонн на суму 497,1 тис.грн без ПДВ, всього з ПДВ на суму 596,5 тис. грн, за 1 кг без ПДВ 2,38 грн, місце навантаження –с. Згурівка Чернігівська область. (Інформація по постачальникам меляси за період 01.01.2016 – 31.03.2017 у додатку 23 до звіту )

За період з 01.01.2016 по 01.04.2017 було здійснено оплату за отриману сировину (мелясу) зокрема по постачальникам: ТОВ «Компанія новий ресурс» на суму 1333,3 тис. грн, ПП «Браво» на суму 181,0 тис. грн, ТОВ «Компанія Екотон» 1111,4 тис. грн, ПП Островерх М.В.- 3850,25 тис.грн;ТОВ «Анаїт Агро» - 2582,0 тис.гривень. (Інформація про розрахунки за отриману мелясу по Підприємству за період 01.01.2016 – 31.03.2017 у додатку 23 до звіту)

Оскільки, з реалізаторами меляси для суб'єктів господарювання: ТОВ «Компанія новий ресурс»; ТОВ «Анаїт Агро»; ТОВ «Компанія Екотон»; ПП Островерх М.В., об'єкт контролю - ДП «Попівський експериментальний завод» жодних правовідносин не мав, підстави для проведення зустрічних звірок в ході проведення аудиторського дослідження були відсутніми.

Протягом періоду, який досліджувався, довгострокові зобов'язання по бухгалтерському обліку Підприємства не обліковувалися.

Проте, сума поточних зобов'язань станом на 01.01.2015 склала - 34881,0 тис. грн, на 01.01.2016 - 34266,0 тис. грн, на 01.01.2017 - 33511,0 тис. грн, на 31.03.2017 - 33051,6 тис. гривень.

Основну частку в структурі поточних зобов'язань станом на 31.03.2017 становила кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом у сумі 21571,0 тис. грн (65,3 %), понад 21,4 % кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги (7067,0 тис. гривень). Станом на 31.03.2017 по бухгалтерському обліку ДП «Попівський експериментальний завод» найбільші суми кредиторської заборгованості обліковуються за: ДП «Укрспирт», м. Київ, у сумі - 2120,4 тис. грн з грудня 2010 року (фінансування в частині правонаступництва майна), проте, на час аудиторського дослідження договір про надання фінансової допомоги не надано; ТОВ «Агроспецперспектива», м. Київ, в сумі 1897,6 тис. грн, з яких: 887,6 тис. грн, яка наявна з грудня 2007 року (за м'ясу та матеріали) та 1009,97 тис. грн, яка наявна з листопада 2009 року (за послуги по відновленню роботи виробництва); ТОВ «Техснабекспорт», м. Миколаїв, у сумі - 1147,7 тис. грн, яка наявна з серпня 2015 року (за м'ясу); ПП Іванов Е.О., м. Київ, у сумі - 291,9 тис. грн, яка наявна з вересня 2010 року (за денатуранти); ТОВ «Ресурс Інвест Груп», у сумі - 875,7 тис. грн, яка наявна з червня 2011 року (попередня оплата за послуги по переробці м'яси); ТОВ «Анаїт Агро», м. Харків, у сумі - 74,7 тис. грн., яка наявна з грудня 2016 року (за м'ясу).

Таким чином, недостатність власних коштів зумовлює виникнення та ріст заборгованості по розрахунках, а значні обсяги зобов'язань є негативним фактором і свідчать про недостатність платоспроможності Підприємства.

Перевіркою питання проведення Підприємством річних інвентаризацій розрахунків, на предмет їх достовірності встановлено, що інвентаризації розрахунків з дебіторами та кредиторами ДП «Попівський експериментальний завод», за досліджуваний період, на кінець кожного року, до складання річного звіту проводяться лише з постачальниками енергоносіїв та по ініціативі постачальників, покупців та інших контрагентів.

Підсумовуючи результати дослідження даного фактору ризику, слід зазначити: Підприємством не забезпечено стягнення суми штрафних санкцій за несвоєчасне виконання зобов'язань, за порушення термінів оплати послуг, що призвело до упущення вигоди, у вигляді додаткових надходжень, на загальну суму 41,4 тис. гривень. Отже, значні обсяги кредиторської та дебіторської заборгованості, та неефективна претензійно-позовна робота призводять до втрат доходів та збільшення витрат Підприємства.

Таким чином, наявність дебіторської заборгованості призводить до відволікання обігових коштів Підприємства, а також свідчить про недостатній рівень внутрішнього контролю та негативно впливає на фінансовий результат діяльності Підприємства.

**Підсумовуючи результати дослідження даного фактору ризику, слід зазначити, що значні обсяги кредиторської та дебіторської заборгованості та недостатньо ефективна претензійно-позовна робота призводять до втрат доходів та збільшення витрат Підприємства.**



### **2.2.6. Недоліки при управлінні витратами спричиняють їх необґрунтоване завищення, що негативно впливає на результати діяльності Підприємства.**

Проведеним аудитом встановлено, що на фінансовий стан Підприємства вплинули управлінські рішення щодо збільшення операційних витрат на суми штрафів, фінансових санкцій та пені, нарахованих в результаті недотримання податкового законодавства.

Розрахунки за нараховані штрафні санкції проводяться на рахунку 94 «Інші операційні витрати», субрахунок 948 «Визнані штрафи, пені, неустойки». Загальна сума штрафних санкцій, за порушення граничних термінів реєстрації податкових накладних в ЄРПН, які віднесено до витрат операційної діяльності, склала 291,6 тис. грн, в т.ч.: у 2015 році - 1,3 тис. грн, у 2016 році – 142,8 тис. грн, в I кварталі 2017 року – 147,5 тис. гривень. Крім зазначеного, на інші операційні витрати списано ПДВ, нарахований на вартість списаної м'яси з незавершеного виробництва, в лютому та квітні 2016 року на загальну суму 85,0 тис. гривень.

На запит щодо допущення нарахування Підприємству штрафів, пені, неустойок т.в.о. директора Шабан П.Б. пояснив, що нарахування штрафних санкцій відбулося за порушення граничних термінів реєстрації податкових накладних в ЄДРПН, за відсутності коштів на особовому рахунку ПДВ та розрахунковому рахунку Підприємства.

Проте, в ході аудиту досліджено питання руху грошових коштів Підприємства на відкритих рахунках в установах банків, відповідно, незважаючи на відсутність виробничої діяльності Підприємства у 2015 році оборот грошових коштів склав 2820,8 тис. грн, у 2016 році – 18592,9 тис. грн, у I кварталі 2017 року – 32040,2 тис. гривень. Враховуючи зазначене, необхідно відмітити, що у Підприємства була наявна можливість своєчасної реєстрації податкових накладних в ЄРПН та недопущення збільшення операційних витрат на суми штрафів, пені, неустойок.

**Таким чином, прийняття несефективних управлінських рішень щодо дотримання податкового законодавства, призвело до понесення зайвих витрат на загальну суму 376,6 тис. гривень.**

### **2.2.7. Внутрішнім фактором ризику діяльності ДП «Попівський експериментальний завод» є надання послуг населенню по водопостачанню та водовідведенню за тарифами які не переглядалися з 2013 року.**

В ході аудиторського дослідження одним із джерел доходів Підприємства є доходи від реалізації послуг населенню по водопостачанню та

водовідведенню. Проаналізовано фактичну собівартість реалізованих послуг по водопостачанню та водовідведенню.

Виявлено, що оплата населення за отримані послуги по водопостачанню та водовідведенню здійснюється за тарифами затвердженими у 2013 році, які в досліджуваний період не змінювалися і органами місцевого самоврядування не переглядалися, так як, керівництво Підприємства до виконкому Попівської сільської ради щодо перезатвердження тарифів не зверталось, хоча витрати по окремих статтях збільшилися (вартість електроенергії, зарплата, нарахування, тощо).

Відповідно, в результаті надання послуг за цінами нижчими їх фактичної собівартості підприємство не відшкодовує фактично понесені витрати, що призводить до завищення загальновиробничих та адміністративних витрат, а також до понаднормативного споживання електроенергії по Підприємству.

Крім зазначеного, до аудиту не надано угоди про надання зазначених послуг, укладених з користувачами (населенням с. Попівка), в зв'язку з їх не укладанням. Відповідно до відомостей з оплати споживачами за отримані послуги за водопостачання та водовідведення, середньоспискова їх чисельність складає в середньому, за досліджуваний період 56 споживачів.

В період аудиторського дослідження проведено розрахунок фактичної вартості послуг по водопостачанню та водовідведенню.

Собівартість послуги по водопостачанню у 2015, 2016 роках та I кварталі 2017 року склала 231,2 тис. грн, при вартості послуги проведеної по обліку в розрахунки з споживачами – 75,3 тис. грн (без ПДВ), Відповідно, Підприємство в покриття понесених витрат недоотримало плату за послуги за водопостачання 155,9 тис.грн, крім того рентабельність підприємства 5% в сумі 7,8 тис.грн та ПДВ в сумі – 32,7 тис.грн, відповідно загальна сума недоотриманої плати за послуги по водопостачанню в сумі 196,4 тис.гривень.

Собівартість послуги по водовідведенню за період проведення аудиторського дослідження складає 151,0 тис.грн проведено по обліку Підприємства в розрахунки з споживачами 46,6 тис.грн (без ПДВ). Враховуючи зазначене Підприємство недоотримало 104,4 тис грн, крім того рентабельність підприємства 5% в сумі 5,2 тис.грн та ПДВ в сумі – 21,9 тис.грн, відповідно загальна сума недоотриманої плати за послуги по водовідведенню склала 131,5 тис.гривень.

Таким чином, невідповідність тарифів на водопостачання та водовідведення обґрунтованому рівню, призводить до того, що водопостачання та водовідведення для населення є вкрай втратними для Підприємства, так як вартість затвердженого тарифу не відповідає фактичному розміру тарифу.

Розрахунки фактичної вартості наданих послуг по водопостачанню та водовідведенню Підприємством у 2015, 2016, I кварталі 2017 року в додатку до звіту.

Отже, затверджений тариф на водопостачання та водовідведення для населення не компенсує фактичні витрати Підприємства, внаслідок чого,

розрахунково, втрати доходів через невідповідність затверджених тарифів становлять 327,9 тис.гривень.

Зазначені порушення є недотримання Підприємством Положення (Стандарт) 16 «Витрати». [17]

На запит т.в.о. директора Шабан П.Б. щодо не перезатвердження тарифів на послуги по водопостачанню та водовідведенню пояснення не надано.

(Запит в Додатку 25 до Звіту).

На запит економісту Підприємства Осипенко Н.О. щодо не проведення розрахунків вартості тарифів по водопостачанню та водовідведенню за досліджуваний період, при значному зростанні їх фактичної собівартості пояснила, що тарифи для населення на послуги по водопостачанню та водовідведенню, яке проводить ДП Попівський експериментальний завод» діють з січня 2013 року. Так, як споживачами послуг в основній масі є працівники заводу та пенсіонери з низькими доходами керівництво заводу розпоряджень на перерахунок тарифів на водопостачання та водовідведення на період з 01.01.2015 по 31.03.2017 не надавало.

(Запит та пояснення в Додатку 26 до звіту).

**Підсумовуючи результати дослідження даного фактору ризику слід зазначити, що негативний вплив на результати фінансово-господарської діяльності Підприємства мають:**

- неподання Підприємством до органів місцевого самоврядування для затвердження тарифів та ненадання населенню послуг по водопостачанню та водовідведенню відповідно до понесених витрат (на електроенергію, зарплату, нарахування, тощо);

- тарифи які діють з надання послуг по водопостачанню та водовідведенню, не покривають понесених витрат, та призводять до недоотримання Підприємством доходів (розрахункова) сума яких становить 327,9 тис.гривень.

### **2.3 Оцінка організації системи та стану внутрішнього контролю ДП «Попівський експериментальний завод»**

В ході аудиторського дослідження встановлено, що за період з 01.01.2015 по 31.03.2017 керівництвом Підприємства недостатньо здійснювався комплекс заходів з метою запобігання окремих негативних наслідків, які виникли в результаті його діяльності, про що свідчить інформація, викладена у попередніх розділах звіту.

Відповідно до Статуту Підприємства, управління Підприємством здійснюється директором, який призначається концерном «Укрспирт» на умовах укладеного з ним контракту за погодженням з Міністерством аграрної політики та продовольства України та місцевою держадміністрацією.

Проте в недотримання п. 10.2 Статуту Підприємства контракт з т.в.о. директора Підприємства Шабаном П.Б. неукладено за період аудиторського дослідження. [3]

Протягом періоду, який підлягав аудиту т.в.о. директора Підприємства призначений Шабан Павло Борисович відповідно до наказу Концерну від 17.01.2013 №31-к та змін до вищезазначеного наказу: від 16.03.2015 № 65-к (на термін з 16.03.2015 по 16.04.2015) , від 23.06.2015 № 93 (на термін до 16.09.2016), від 22.09.2015 № 130 (на термін до 30.10.2015), від 12.11.2015 № 160-к (на термін по 07.01.2016), від 09.02.2016 № 18-к (на термін по 09.03.2016), від 31.03.2016 № 57-к (на термін по 01.06.2016), від 24.10.2016 № 84-к (на термін по 26.12.2016), від 26.12.2016 № 119-к (на термін по 30.01.2017), від 30.01.2017 № 12-к (на термін по 31.03.2017).

Аудитом встановлено, що на 2017 рік штатний розпис на Підприємстві відсутній.

Останній штатний розпис на 2016 рік затверджено від імені т.в.о. директора Шабан П.Б. 11.04.2016 року, проте не погоджено концерном «Укрспирт».

Аудитом встановлено, що організаційна структура ДП «Попівський експериментальний завод» на 2016 рік затверджена від імені в.о. директора Підприємства Шабаном П.Б., проте не погоджено з концерном «Укрспирт», що свідчить про недостатню роботу в даному напрямку. Тоді як, в недотримання п.10.6.3 Статуту на 2015, 2017 роки організаційна структура до аудиту не надана.

Відповідно до організаційної структури редакції від 31.10.2016 року безпосередньо керівнику підпорядковуються заступник директора з фінансово-економічних питань, начальник відділу матеріально - технічного забезпечення, головний інженер, головний бухгалтер, інспектор по кадрах, головний технолог, еколог, юрисконсульт, секретар.

Фактично на Підприємстві вакантні посади головного бухгалтера, а заступник директора з фінансово- економічних питань Попов В.Ю. суміщує декілька посад: головного технолога (відповідно до наказу №28 від 23.10.2014); інженера - ректифікатора (відповідно до наказу №32/1 від 01.12.2014 ).

До аудиту не надано Положення про підрозділи підприємства.

У недотримання вимог п. 5.1 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88 (далі Положення №88), на Підприємстві відсутній графік документообігу. [19]

Згідно вимог п. 1 р. II Положення № 1213, наказ про облікову політику Підприємства підписаний від імені т.в.о. директором Шабаном П.Б., проте не погоджений концерном «Укрспирт». [7, 11]

Слід зазначити, що між адміністрацією та трудовим колективом останній Колективний договір укладено на період 2002-2004 роки, який схвалено на конференції трудового колективу Підприємства 27.02.2002 року (далі колективний договір, колдоговір), у п. 10.1 якого зазначено, що даний

колдоговір укладений терміном на 2 роки, вступає в дію з дня підписання і діє до укладання сторонами нового колдоговору. [20]

Аудитом встановлено, що всі працівники Підприємства ознайомлені під особистий підпис з розробленими та затвердженими посадовими інструкціями та договорами про матеріальну відповідальність.

Про недостатній контроль за зберіганням матеріальних цінностей свідчить, також, відсутність проведення інвентаризацій протягом досліджуваного періоду, у відповідності до Інструкції по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 11.08.1994 № 69 (у період чинності), п. 7 Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879, п. 16 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73, зі змінами, а також покладених обов'язків згідно п. 2.11 посадових інструкцій директора Підприємства. [22, 23, 21]

В результаті недотримання законодавства та розпорядчих документів не здійснюється належний внутрішній контроль за збереженням майна Підприємства.

Підставою для зарахування осіб на відповідні посади є кваліфікаційні вимоги, визначені посадовими інструкціями. У досліджуваному періоді працівники вищевказаних відділу бухгалтерського обліку не проходили підвищення кваліфікації, що свідчить про недостатню кадрову політику Підприємства в даному напрямку.

Забезпеченість Підприємства періодичними виданнями знаходиться на достатньому рівні, на 2015- 2017 рік підписано газети: «Праця і зарплата», «Все про бухгалтерський облік».

Підприємстві відсутні спеціальні програмні комплекси, які б дозволяли покращити якість роботи працівників бухгалтерії.

У ході проведення аудиту встановлено, що на Підприємстві відсутній окремий підрозділ внутрішнього фінансового контролю (аудиту).

Крім цього, до аудиту не були надані будь-які документи, які б підтверджували роботу Підприємства в частині здійснення внутрішнього контролю (аудиту).

Отже, ряд виявлених недоліків і порушень в діяльності Підприємства, які висвітлені по тексту аудиторського звіту, а також не проведення належної роботи в частині здійснення перевірок фінансово – господарської діяльності підрозділів Підприємства свідчать про недостатність заходів здійснюваних керівництвом щодо налагодження надійної системи внутрішнього контролю.

**Таким чином, аудиторська група дійшла висновку, що система внутрішнього контролю Підприємства заслуговує на умовно негативну оцінку, так як вона є недостатньою для попередження всіх суттєвих порушень і недоліків у діяльності об'єкта аудиту.**

### III. Висновки

Результати державного фінансового аудиту діяльності ДП «Попівський експериментальний завод» за період з 01.01.2015 по 31.03.2017 засвідчили, що Підприємством не досягнуто мети виконання Статутних завдань, результатом чого є отримання збитків у 2015 році, в сумі 497,0 тис. грн, та в I кварталі 2017 року – 574,0 тис. гривень. Прибутковим Підприємство було лише у 2016 році - 530,0 тис. гривень.

За результатами проведеного аналізу фінансово-господарської діяльності Підприємства за сукупністю коефіцієнтів, що характеризують прибутковість активів, майновий стан, платоспроможність та ліквідність, за увесь період аудиторського дослідження, свідчить про нестабільний фінансовий стан, неефективне використання майна та інших активів.

За наслідками аудиту встановлено ряд чинників, як зовнішнього так і внутрішнього характеру, що мали негативний вплив на повноту отримання Підприємством доходів, обґрунтованості та повноти понесених витрат, достовірності їх відображення в обліку та звітності та правильності формування фінансових результатів.

#### **Зовнішні фактори ризику:**

Протягом періоду, який підлягав аудиторському дослідженню, заходів з виконання постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення Державного підприємства спиртової та лікєро-горілчаної промисловості» від 28.07.2010 № 672 в частині проведення ліквідації Концерну «Укрспирт» та утворення на його базі ДП «Укрспирт», реорганізації ДП «Попівський експериментальний завод», ДП «Укрспирт» та Концерном «Укрспирт» відносно Підприємства не проводилося.

Невизначеність з нормативно - правовими актами з питань регулювання власності та виробництва не створює умови для розвитку та стабільної роботи Підприємства.

#### **Внутрішні фактори ризику:**

Недоліки при управлінні витратами спричиняють їх необґрунтоване списання, що негативно впливає на результати фінансово-господарської діяльності Підприємства, так:

- Підприємством понесені непродуктивні витрати на загальну суму 506,6 тис грн (з ПДВ) в результаті незабезпечення керівництвом своєчасної переробки незавершеного виробництва сировина (меляса) з допоміжними матеріалами, яка від тривалого зберігання прийшла в непридатність для виробництва продукції та була утилізована;

- понаднормативне споживання електроенергії призвело до непродуктивних витрат в сумі 144,0 тис.гривень;

- допущено непродуктивні витрати в сумі 102,7 тис.грн в результаті нарахування амортизації на основні засоби, які тривалий час не використовуються;

- втрата активів Підприємства в сумі 51,37 тис.грн в результаті нестачі транспортних засобів;

- прийняття неефективних управлінських рішень щодо дотримання податкового законодавства (реєстрація податкових накладних в ЄРПН), призвело до понесення зайвих витрат на загальну суму 376,6 тис. гривень;

#### **Недоліки при управлінні підприємством в частині втрати доходів:**

- реалізація готової продукції нижче її собівартості, призвела до недоотримання доходів підприємством, в сумі 299,4 тис. грн та бюджетом (ПДВ) в сумі 59,9 тис. гривень;

- в результаті не прийняття посадовими особами управлінських рішень Підприємство втратило контроль за управлінням власним капіталом (незавершені капітальні інвестиції) на загальну суму 426,8 тис.грн;

- втрати доходів Підприємства в сумі 13,2 тис.грн (з ПДВ) в результаті заниження орендованої площі в договорі оренди, а також використання виробничих площ Підприємства без укладання договорів оренди;

- не забезпечено стягнення суми штрафних санкцій за несвоєчасне виконання зобов'язань, нефективна претензійно-позовна робота, призвели до упущення вигод у вигляді додаткових надходжень на загальну суму 41,4 тис. гривень;

- неприйняття керівництвом Підприємства управлінських рішень, щодо перезатвердження тарифів на надання послуг населенню за водопостачання та водовідведення з 2013 року, недоотримало плати за надані послуги, та відповідно, не покрило понесених витрат на загальну суму 327,9 тис.грн;

- у разі завантаження виробничих потужностей по виготовленню технічних рідин в потоці, ДП "Попівський експериментальний завод" (розрахунково) отримало б додатково доходу (виручки) від реалізації продукції на загальну суму 96487,2 тис. грн на рік.

#### **IV. Рекомендації**

Підсумовуючи загальні результати проведеного аудиту, вважаємо за необхідне рекомендувати перелік заходів, необхідних для підвищення ефективності управління, використання та збереження державного майна ДП «Попівський експериментальний завод», приведення у відповідність до вимог чинного законодавства його обліку та звітності, а саме:

#### **На рівні Міністерства аграрної політики та продовольства України:**

1. У відповідності до постанови Кабінету Міністрів України від 28.07.2010 № 672 «Про утворення Державного підприємства спиртової та

лікєро-горілчанї промисловості» та з метою посилення контролю за ефективним використанням державного майна необхідно здійснити в установленому порядку заходи з реорганізації Державного підприємства «Попівський експериментальний завод».

### **На рівні ДП «Попівський експериментальний завод»:**

Керівництву ДП «Попівський експериментальний завод»:

1. розглянути результати аудиторського звіту проведеного в ДП «Попівський експериментальний завод» на нараді з прийняттям відповідного розпорядчого документа;
2. звернутися до органів місцевого самоврядування щодо перегляду тарифів на надання послуг за водопостачання та водовідведення населенню;
3. прийняти заходи по відшкодуванню втрат активів Підприємства в сумі 51,37 тис.грн в результаті нестачі транспортних засобів;
4. провести претензійно-позовну роботу з дебіторами для забезпечення стягнення суми штрафних санкцій за несвоєчасне виконання зобов'язань, відповідно укладених договорів, на загальну суму 41,4 тис. гривень;
5. прийняти управлінське рішення щодо вирішення питання про відновлення контролю за управлінням власним капіталом (незавершені капітальні інвестиції) на загальну суму 426,8 тис.грн;
6. забезпечити стягнення доходів (орендної плати) в сумі 13,2 тис.грн (з ПДВ) донарахованих в результаті заниження орендованої площі в договорі оренди, а також використання виробничих площ Підприємства без укладання договорів оренди;
7. прийняти управлінське рішення, щодо попередження та не допущення реалізації виробленої продукції Підприємством нижче її собівартості;
8. переглянути норми споживання електроенергії для недопущення понаднормативного споживання;
9. розробити заходи для забезпечення дотримання податкового законодавства (реєстрація податкових накладних в ЄРПН), для недопущення штрафних санкцій та пені;
10. розробити заходи, та переглянути систему внутрішнього контролю та організувати роботу більш ефективно.

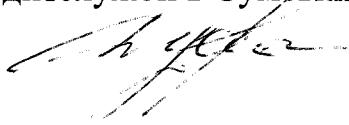
### **V. Додатки**

1. Джерела інформації.



2. Протокол розбіжностей розгляду аудиторського звіту.
3. Додатки.

Заступник начальника відділу  
контролю в аграрній галузі, екології та  
природокористування      Управління  
Держаудитслужби в Сумській області



Л.В.Дубинка

Один примірник аудиторського звіту  
отримав:

Т.в.о. директора ДП«Попівський  
експериментальний завод»



П.Б. Шабан

«14» липень 2017 року

### Джерела інформації:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2006 № 361 «Питання проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту»;
2. Наказ Міністерства фінансів України від 26.06.2014 № 728 «Про затвердження Методики проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання»;
3. Статут ДП «Попівський експериментальний завод» (нова редакція) затверджений наказом Міністерства аграрної політики України від 14.07.2009 № 492;
4. Постанови Кабінету Міністрів України від 28.07.2010 № 672 «Про утворення Державного підприємства спиртової та лікєро-горілчаної промисловості»;
5. Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;
6. Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування»;
7. Наказ Міністерства фінансів України від 19.12.2006 № 1213 «Про затвердження Положення про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій і змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку» (зі змінами);
8. Закон України від 21.09.2006 № 185-V «Про управління об'єктами державної власності»;
9. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами);
10. Порядок складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затверджено наказом Міністерства економіки України від 21.06.2005 № 173;
11. Наказ ДП «Попівський експериментальний завод» від 08.01.2014 № 1 «Про облікову політику підприємства»;
12. Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 № 237 «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»»;
13. Галузева методика нормування питомих витрат паливо-енергетичних ресурсів у харчовій та переробній промисловості, затверджена Державним департаментом виробництва України від 25.12.2006 року;
14. Галузева методика нормування питомих витрат паливо-енергетичних ресурсів у харчовій та переробній промисловості, затверджена Державним департаментом виробництва України від 25.12.2006 року;
15. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV (зі змінами);
16. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.03.2015 № 205 «Про затвердження Порядку складання, затвердження та контролю

виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки»;

17. Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318 «Про затвердження Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»;

18. Наказ Міністерства фінансів України від 26.04.2000 №91 «Про затвердження Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 "Фінансові інвестиції";

19. Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88 «Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку»;

20. «Коллективний договір між адміністрацією і профспілковим коміткетом Попівського експериментального заводу на 2002-2004 роки» схвалений на конференції трудового колективу 27.02.2002 року;

21. Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»;

22. Наказ Міністерства фінансів України від 11.08.1994 № 69 «Про затвердження Інструкції по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків»;

23. Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань».

**ПРОТОКОЛ**  
**розбіжностей розгляду аудиторського звіту**

Державного фінансового аудиту діяльності  
Державного підприємства «Попівський експериментальний завод»  
(найменування об'єкта аудиту)  
За період з 01.01.2015 по 31.03.2017 року

Заступник начальника відділу  
контролю в аграрній галузі, екології та природокористування

Дубинка Людмила Василівна

(прізвище, ім'я, по батькові державного аудитора)

та Т.в.о. директора Державного підприємства  
«Попівський експериментальний завод»

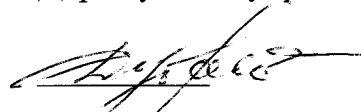
Шабан Павло Борисович  
(прізвище, ім'я, по батькові керівника об'єкта аудиту)

розглянули та обговорили аудиторський звіт щодо діяльності  
Державного підприємства  
«Попівський експериментальний завод» за період з 01.01.2015 по 31.03.2017 року

(найменування об'єкта аудиту)

Зауваження до аудиторського звіту, які не враховані державним аудитором: відсутні.

Заступник начальника відділу контролю в аграрній галузі, екології та природокористування  
Управління Північно-східного офісу Держаудитслужби в Сумській області




(підпис)

«14» липня 2017 року

Л.В.Дубинка  
(ініціали, прізвище)

Т.в.о. директора підприємства експериментальний завод»

Державного «Попівський



(підпис)

«14» липня 2017 року

П.Б.Шабан  
(ініціали, прізвище)